Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 3 январь 1973 йил, чоршанба ◆ № 2 (15.476). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Сирдарё ГРЭСи қирқ икки миллат вакилларининг қалб қўри, меҳнат шижоати билан бунёд бўлаётган улкан нурхонадир.

Суратда: қурилишнинг илғор ишчиси В. Сергеев бош бўлган интернационал бригада аъзолари.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ МАРРАЛАР БЎСАҒАСИДА

Ажойиб дамлар — янги йилнинг дастлабки кунлари бошланди. Янги йилни ҳамиша яхши умидлар, янги орзулар ва режалар билан кутиб оламиз. 1973 йил Советлар диёрига шонли тарихий сана — ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигидан кейиноқ кириб келди, бу эса янги йил байрамимизга ўзига хос завқ-шавқ бахш этди. Юбилей тантаналари, кўп миллатли Совет давлати ярим асрлик ривожининг якунлари давлатимизнинг метиндек бирлигини, дунёда биринчи социализм мамлакати халқлари дўстлиги ва қардошлигининг ҳаётбахш кучини, улар улуғ Ленин партияси теварагида маҳкам жипслашганлигини унутилмас тарзда намойиш қилди.

Ватанимиз беш йилликнинг учинчи йилини меҳнат ғайрати жўш урган ҳолда кутиб олди. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, зиёлилар, КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб, социалистик мусобақада сабот билан янги-янги муваффақиятларга эришмоқдалар, Ватан қудратини тобора мустаҳкамламоқдалар. Ўтган йили мамлакатни иқтисодий, социал ва маданий жиҳатдан янада ривожлантириш, омманинг турмуш даражасини ошириш йўлида олға томон катта қадам қўйилди. Съезд таклиф қилган тинчлик программаси изчиллик билан амалга оширилаётганлиги коммунистик қурилиш учун қулай ташқи шароитларни яратишга имкон бермоқда.

Ана шуларнинг ҳаммаси совет халқини руҳлантиради, унинг ижодий куч-ғайратларини кўпайтиради.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг янги йил арафасида, шонли юбилей кунида совет халқига, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча миллат меҳнаткашларига қарата чиқарган мурожаати миллион миллион коммунизм қурувчилар қалбида қизғин акс садо берди. уларнинг кучига-куч қўшди: «Келгусида янги истиқболлар, янги ва зифалар турибди: мамлакат тўққизинчи беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йилига кириб келмоқда. Ватанимиздаги барча меҳнаткашларнинг ватанпарварлик бурчи шуки, улар мўлжаллаб қўйилган планларни муваффақиятли бажариш учун ҳормай-толмай курашишлари, умумхалқ социалистик мусобақасининг актив қатнашчилари сафида бўлишлари керак. Янги 1973 йил хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида зарбдор ишлаш йили бўлиши лозим».

Бугун беш йиллик учун курашнинг ана шу муҳим босқичидаги биринчи меҳнат куни бошланади. Бизни катта-катта ишлар ва зафарлар кутмоқда. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми маъқуллаган ва СССР Олий Совети қонуни билан тасдиқланган бу йилги халқ хўжалик плани ижтимоий ишлаб чиқаришни ва халқ фаровонлигини янада юксалтиришни таъминлаш учун мамлакатнинг ҳамма ресурсларидан тўлиқроқ, самаралироқ фойдаланиш зарурлигини ҳисобга олиб ишлаб чиқилган. Меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини анча жадаллаштириш, саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни 5,8 процент, қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотини 12,6 процент кўпайтириш лозим. Капитал қурилиши соҳасида юксак марралар белгиланган. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш мақсадида кўп иш қилиниши керак. Ана шуларнинг ҳаммаси беш йилликнинг энг асосий вазифасини бажариш — меҳнаткашлар турмушини муттасил яхшилаш учун пухта замин яратади. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи, колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш оширилади, ижтимоий истеъмол фондлари кўпайтирилади. Савдо ва умумий овқатланиш, соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи, маданий муассасалар тармоғи янада ривож топади. Қурувчилар жами саҳни 117,6 миллион квадрат метр, яъни беш йиллик планда бу йил учун белгиланганидан кўпроқ уй-жойлар калитини меҳнаткашларга топширадилар.

Лекин гап йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш устидагина бораётгани йўқ. Москвадаги юбилей тантанали мажлисида таъкидлаб ўтилганидек, планни анча ошириб бажариш, беш йилликнинг тугалловчи даврига зарур запас яратиб қўйиш керак. Бу вазифани қандай қилиб бажариш мумкин?

Аввало резервларни сафарбар қилиш, иқтисодий тежашни кучайтириш, бутун куч ва воситаларни ишга тушириладиган объектларга жамлаш, меҳнат интизомини ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш, социалистик мусобақани янада авж олдириш ва унинг таъсирчанлигини кучайтириш йўли билан бу вазифани бажариш мумкин.

Илғор коллективлар 1973 йил учун юксак мажбуриятлар қабул қилишди. Эндиликда юксак меҳнат унумдорлиги учун, ишлаб чиқаришда энг яхши натижаларга эришиш учун, маҳсулотнинг аъло сифатли бўлиши учун кураш умумхалқ иши бўлиб қолишини кўзлаб, мусобақадошларнинг сафларини кенгайтириш, ҳар бир мажбуриятни қадам-бақадам қунт билан рўёбга чиқариб бориш муҳимдир, саноат меҳнатчилари январнинг дастлабки кунларидан бошлаб ҳамма участкаларда бир маромда, самарали ишлашга эришишлари лозим. Ҳозир қишлоқ хўжалигидаги энг муҳим вазифа баҳорга намунали тайёргарлик кўришдан, чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришдан иборат. Партия ташкилотларининг бутун ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий фаолияти ана шу энг зарур вазифаларга бўйсундирилиши керак.

Янги йил кириб келаётган тантанали дақиқаларда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети совет халқини самимий табрикладилар, завод цехларида ва қурилишларда, колхоз ва совхозларнинг фермаларида, илмий лабораторияларда меҳнат вахтасида турадиган ҳамма кишиларга, Ватан чегараларида жанговар вахтада турган кишиларга бахт-саодат ва яхши муваффақиятлар тиладилар. Совет кишилари улуғ социалистик Ватанимиз янада бақувватроқ, кўркамроқ бўлсин деб, бутун дунёда тинчлик ва социализм иши мустаҳкамлансин деб, ана шу илҳомбахш тилакларни дилларига жо қилиб ишга киришдилар.

Пролетар интернационализми байроғига содиқ бўлган халқимиз ана шу янги йил кунларида қардош социалистик мамлакатларнинг халқларига, коммунистик ва ишчи партияларга, капиталистик давлатлардаги ишчилар синфига, меҳнаткаш деҳқонларга, илғор зиёлиларга салом йўллайдилар. Биз мустамлакачилик кишанларини улоқтириб ташлаб, янги ҳаёт қураётган халқларга, капитализм ва империализмга қарши, агрессия ва уруш кучларига қарши курашчиларга, ер юзида тинчлик ва социал тараққиёт учун курашаётган барча софдил кишиларга ҳам эзгу тилаклар йўллаймиз.

Ленин партияси коммунизм қурувчиларнинг ягона оиласига жипслаштирган, хоҳиш-ирода ва ҳаракат бирлиги билан кучли бўлган совет халқи келажакка ишонч билан боқмоқда. Биз, тўғри йўлдан, Ленин йўлидан олға бормоқдамиз ва ўйлаб қўйилган ҳамма ишларни албатта рўёбга чиқарамиз, партиянинг барча режаларини амалга оширамиз.

1973 йил бахт-саодатли йил бўлсин!

(«ПРАВДА» газетасининг 2 январдаги бош мақоласи).

ИШЧИ МИНБАРИ

1973 ЙИЛНИНГ ЗАФАРЛИ ОДИМЛАРИ

Республикамиз саноатчилари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилига улкан зафарларни қўлга киритган ҳолда қадам қўйдилар. Ҳозир минглаб ишчилар 1973 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишламоқдалар. Кўплаб бригадалар, цехлар, участкалар келгуси ойлар ҳисобига маҳсулот бермоқда. Янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ қўлга киритилган илк зафарлар ҳақида хушхабарлар келиб турибди. Кеча область мухбирларимиз республикамизнинг турли чеккаларидаги корхоналарда бўлиб, янги йилни зарбдорчасига бошлаган ишчилардан интервьюлар олди. Улар янги йилнинг дастлабки зафарли одимлари ҳақида ҳикоя қиладилар. Қуйида шулардан бир нечтасини эътиборингизга ҳавола этаётирмиз.

ҒАЙРАТ БИЛАН

Заводимизда йигирмадан ортиқ миллат вакиллари ишлайди. Улар худди бир оила фарзандларидек иноқ, аҳил яшайдилар. Дўстлик қудрати туфайли корхонамиз бекиёс ўсиб улғаймоқда. Биз илгари фақат республикамизга маҳсулот берар эдик. Ҳозир 32 мамлакатга дизель ва турли насослар экспорт қилинмоқда.

Мен КПСС XXIV съездига беш йиллик план топшириғини уч ярим йилда бажариш тўғрисида телеграмма йўллаган эдим. Мана ўшандан буён орадан анча вақт ўтди. Юксак мажбуриятни бажариш учун ҳамма имкониятларни ишга соляпман. 1971 йил топшириғини саккиз ойда уддалаган эдим. 1972 йил планини ҳам анча илгари бажариб планга қўшимча равишда минглаб сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардим. Ҳозир 1973 йилнинг август ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаряпман.

Янги йилни янги куч, янги илҳом билан яхши бошладик. Кечагина СССР 50 йиллигини байрам қилган ишчиларимиз станокларини янги ғайрат билан ишга солдилар. Биринчи иш кунида заводимиз планга қўшимча бир неча минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди, кўплаб насос ва дизеллар истеъмолчиларга жўнатилди.

Бригадамиз плани анча ошириб адо этилди. Ўзим кунлик топшириқни 1,5 баравар ошириб бажардим.

В. ТИМОХИН,
Андижон машинасозлик заводининг слесари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси.

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА ПЎЛАТ

Бекобод металлурглари янги йилнинг биринчи кунини ҳар қачонгидан яхши бошладилар. Заводимиз цехларида шу куни иш яхши борди. Корхона бир меъёрда ишлади. Беш йилликнинг учинчи йили бошиданоқ биз қувончли ютуқларни қўлга киритдик. Планга қўшимча 34 тонна пўлат ва 12 тонна прокат ишлаб чиқарилди.

Корхонамиз ишчилари биринчи иш кунини муваффақиятли якунлашга ҳаракат қилдилар. Пўлат қуювчи П. Гвоздянский ва мастер В. Гурюшкин ўртоқлар нормадагидан 21 минут тезроқ пўлат эритишга муваффақ бўлдилар. Пўлат қуювчи А. Устюгов билан мастер Г. Тимофеев ўртоқлар ҳар қачонгидан оғирроқ пўлат эритмаси олишга муваффақ бўлдилар. Улар нормадагидан 9 тонна ортиқ металл эритдилар. Прокат цехимиз коллективи ҳам кунлик топшириқни ошириб бажарди.

Ш. НУРИТДИНОВ,
Бекобод металлургия заводининг мастери.

ИККИНЧИ КВАРТАЛ ҲИСОБИГА

Янги йилга бригадамиз қурувчилари муносиб меҳнат зафарлари билан келди. Комплекс бригадамиз йиллик топшириқни 20 сентябрдаёқ муваффақиятли адо этган эди. Мана бугун эса, янги йилнинг дастлабки кунидан 1973 йилнинг иккинчи квартали ҳисобига иш бошладик. Яна бир янгилик. Янги йилнинг биринчи ҳафтасидан хўжалик ҳисобига ўтиб ишлашга кўчдик. Биз бутун куч-ғайратимиз, маҳоратимизни шаҳар ва қишлоқларимизни янада кўркам ва обод қилиш учун сарфлашга бел боғлаганмиз. Беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида зафарларимиз ҳар қачонгидан улкан бўлади.

Т. ҚАҲҲОРОВ,
Фарғона область Охунбобоев районидаги колхозлараро қурилиш бошқармаси комплекс бригадаси бошлиғи.

ЧОРВАДОРЛАР АҲДИ

ҚИШЛОВНИ СОЗ ЎТКАЗАЙЛИК

Колхозимиз меҳнат аҳли юбилей йилини яхши натижаларни қўлга киритган ҳолда якунладилар. Давлатга пахта, пилла, узум, шоли, сабзавот экинлари маҳсулотлари етказиб бериш топшириқлари ва юксак социалистик мажбуриятларини ошиғи билан адо этдилар. Ем-хашак жамғариш, силос ва сенаж тайёрлаш планлари ҳам муваффақиятли бажарилди.

Ҳисобчи ва иқтисодчиларимиз хўжаликнинг ҳамма тармоқларидан келган даромадларни арифмометрдан ўтказиб, кирим-чиқим дафтарларига қайд этишмоқда. дастлабки ҳисоб-китоблар даромадимиз 2 миллион 700 минг сўмдан ошиб кетишини кўрсатиб турибди. Чорвачилик ҳам хўжалигимизнинг сердаромад тармоғи бўлиб қолмоқда.

Партиямиз Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва ВЦСПСнинг мамлакат чорвадорлари орасида 1972-73 йил қишлов даврида мўл маҳсулот етиштириш учун социалистик мусобақани кучайтириш тўғрисидаги қарори ва белгилаган мукофотлари колхозчиларимизнинг ғайратига-ғайрат қўшиб юборди. Ҳар бир ферма ва бригадада бу қарор кенг ва атрофлича муҳокама қилинди. Чорвадорларимиз моллар парваришини яхшилаш, гўшт, сут, тухум етиштиришни янада кўпайтиришга оид конкрет тадбирлар белгиладилар.

Маълумки, чорвачиликда ем-хашак базаси — ҳал қилувчи омил ҳисобланади. Колхозимизда ем-хашак экинлари майдонини кенгайтириш учун бўш ётган ерларимиз йўқ. Шу сабабли биз эски экинзорлардан унумли фойдаланиш ҳисобига озуқа базасини мустаҳкамлаяпмиз. Беда билан судан, лавлаги билан маккажўхори ва эрта йиғиштириб олинган экинлар ўрнига силосбоп ўсимликлар экиш туфайли тўрт минг тоннадан ортиқ силос, минг тонна пичан бостириб, бу соҳадаги планларни ошириб бажардик. Ҳар гектар майдондан 45 центнердан маккажўхори дони олиниб, 220 тонна маккажўхори дони, 70 тонна арпа жамғариб қўйдик. Бедазорларнинг ҳар гектаридан 140 центнердан ҳосил олинди. 1058 тонна дағал хашак жамғарилди.

Моллар туёғини кўпайтириш планлари ҳам бажарилди. Мусиддин Соҳибназаров мудир бўлган фермада 950 бош қорамол бор. Шундан 306 боши соғин сигирлар. Уларнинг ҳар биридан 2300-2400 литрдан сут соғиб олинди. Паррандалар сони 6000 тага, жўжалар 470 бошга етказилди.

Чорвадорларимиз қишловга пухта тайёргарлик билан киришдилар. Молбоқар, сут соғувчиларнинг уйлари, фермалар ремонт қилинган. Моллар қишлайдиган жойларга 1250 тонна қуруқ беда ғарамланган. 900 тонна сенаж, 4500 тонна силос ҳам тайёр. Колхоз правлениеси ва партия комитети биргаликда қишловни намунали ўтказиш тадбирларини кўриб чиқдилар. Илғор сут соғувчи, молбоқарларнинг ишлари ҳар ўн кунда якунланиб, социалистик мусобақа шартларини тўла бажарган чорвадорга эллик сўм пул мукофоти ёки қимматбаҳо совғалар топширилади.

Фермаларда оғир меҳнат талаб қиладиган ишларнинг ҳаммаси механизация елкасига юклатилган. Масалан, 366 бош сигирни ўн киши «Арча» агрегатида тез соғиб олади. Бўш вақтларида чорвачиликка доир адабиётларни кўздан кечиришади, янги тажрибаларни ўрганишади. Ем-хашак ҳам тежаб-тергаб сарфланмоқда. Дағал хашак молларга фақат «ДКУ»да майдаланиб берилмоқда. Озуқанинг нушхўрт бўлишига чек қўйилган.

Колхозимизда чорвачиликни янада ривожлантириш, маҳсулотни кўп етиштириб, унинг таннархини янада арзонлаштириш мақсадида чорвачилик комплекси қурилмоқда. Унга 1 миллион 200 минг сўм сарфланади. Область колхозлараро қурилиш ташкилоти қураётган бу комплексда иккита молхона, бузоқхона, чорвадорлар уйи, сунъий қочириш пункти, ем-хашак сақланадиган омборлар бўлади. У тўрт юз бош сигирга мўлжалланган. Бу ерда ҳамма ишлар механизация кучи билан бажарилади.

Янги чорвачилик комплекси атрофида молларни ёйиб боқиш учун 115 гектар маданийлаштирилган яйлов ажратилган. Лекин бу билан озуқа масаласини ҳал қилиб бўлмайди. Шу сабабли биз бундан кейин ҳам алмашлаб экишга катта аҳамият бераверамиз. Колхозимизда ўн далали алмашлаб экиш усули жорий этилган. Етти дала — пахта, бир дала — маккажўхори, икки дала — беда. Бундан ташқари экиндан эрта бўшаган ерларга ҳам хашаки лавлаги, қовоқ ва бошқа озуқабоп ўсимликлар экиб оламиз.

Колхозимиз чорвадорлари халқимизга мўл-кўл маҳсулотлар етказиб бериш учун ернинг ҳар қаричидан унумли фойдаланадилар, чорва моллари зотини яхшилайдилар, уларни илғор зоотехника қоидалари асосида парвариш қиладилар.

М. НОМОЗОВ,
Гулистон районидаги «Октябрь» колхозининг раиси.
А. ШАВКАТОВ,
Колхоз партия комитетининг секретари.

БУРЧГА САДОҚАТ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг совет халқига, ССР Иттифоқидаги барча миллат меҳнаткашларига мурожаати, Ўзбекистон ССРнинг Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги тўғрисидаги хушхабар Тошкент область Орджоникидзе райони меҳнаткашларининг ҳам куч-ғайратларини ошириб юборди.

Ленин номли колхозда кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном, Ленин орденли Зайниддин Фахриддинов митингда сўзга чиқиб, юксак мукофот қишлоқ меҳнатчиларини меҳнатда янгидан-янги шижоатларга руҳлантиради, деди. Беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йилида, деди у, биз ўз муваффақиятларимизни янада кўпайтирамиз, ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоқларини янада юксалтиришни таъминлаймиз.

Митинг аҳлининг қарсаклари остида бригадир Эргаш Абдуллаев ўзи раҳбарлик қилаётган коллектив 1973 йилда 564 тонна — планда белгиланганидан анча кўп сабзавот олишга аҳд қилганлигини айтди.

Митинг қатнашчилари барча иттифоқдош республикаларни, шу жумладан Ўзбекистонни ҳам ривожлантириш тўғрисида тинимсиз қилаётган ғамхўрликлари учун партия ва ҳукуматга чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирдилар. Колхозчилар совет кишиларининг интернационал қардошлигини бундан буён ҳам мустаҳкамлашга, халқларнинг улуғ ленинча дўстлигини кўз қорачиғидек асраб, ривожлантиришга ҳаракат қила беришларини якдиллик билан изҳор этдилар.

КУЧИМИЗ ҚАРДОШЛАРЧА ДЎСТЛИКДА

«Ташсельмаш» заводининг меҳнатчилари Ўзбекистоннинг Халқлар Дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан ўз қувончларини изҳор этиш учун митинг ўтказдилар.

— Совет Республикаларининг шонли Иттифоқи ўзининг олтин юбилейини жуда катта муваффақиятларга эришиб нишонлаганлиги билан ҳаммамиз фахрланамиз, деди инженер Х. Д. Халилов. — Бу муваффақиятларни қўлга киритишга Ўзбекистонимиз салмоқли ҳисса қўшганлиги айниқса қувончлидир. Ҳамма ютуқларимизга жонажон партиянинг доно ленинча миллий сиёсати туфайли эришганлигимизни жуда яхши биламиз. Леонид Ильич Брежнев Кремлнинг Съездлар саройидаги тантанали юбилей мажлисида қилган докладида ана шу сиёсатнинг тантанасини яққол кўрсатиб берди. Бугунги улуғ байрам кунида ҳар биримиз бундан буён ҳам пролетар интернационализмининг ленинча ғояларига содиқ бўлиб қоламиз, деб тантанали қасамёд қиламиз. Бизнинг кучимиз — қардош халқларнинг ҳамдўстлигидадир. Ана шу ҳамдўстлик доимо мустаҳкамланиб, ривожланиб бориши учун ҳамма ишни қиламиз.

Завод партия комитетининг секретари С. К. Тожиев, корхона ветерани И. А. Голованов, директор ўринбосари Д. К. Қобулов ўз нутқларида «Ташсельмаш»нинг бутун тарихи қардош республикалар самарали ҳамкорлигининг яққол далили эканлигини таъкидладилар. Заводнинг кўп миллатли коллективи СССРнинг 50 йиллигини меҳнатда яхши муваффақиятлар билан кутиб олганлигини нотиқлар мамнуният билан гапирдилар. Корхона ўз мажбуриятини ортиғи билан бажариб, беш йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан беш кун аввал тугаллади. Топшириқдан ташқари ўнта пахта териш машинаси ва 70 минг сўмлик запас қисмлар ишлаб чиқарилди.

Машинасозлар беш йилликнинг учинчи — ҳал қилувчи йилининг янги марраларини белгилаб олдилар. (ЎзТАГ).

ҲАМИША ОЛДИНГИ САФДА

Тошкентдаги экскаватор заводи ишчилари ва инженер-техник ходимларидан мингдан ортиқ киши КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг совет халқига қилган мурожаатига, Ўзбекистон ССРнинг Халқлар Дўстлиги ордени билан мукофотланишига бағишланган митингга тўпланди.

Механика цехининг ишчиси Н. Терновенко митингда сўзга чиқиб бундай деди:

— Партиямиз ва жонажон ҳукуматимиз бутун ишчилар синфига, колхозчи деҳқонларга, зиёлиларга, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг жангчиларига мурожаат қилиб, бутун совет халқини улуғ байрам — СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги билан табриклади. Худди шу куни Ўзбекистон ССР Халқлар Дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги тўғрисидаги хушхабар бутун республикамизга тарқалди. Бизнинг заводимизда кўп миллатларга мансуб кишилар ишлаб турибди. Ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилмоқдамиз. Янада яхшироқ ишлаймиз, коммунизм қурувчиларнинг ҳамиша олдинги сафларида борамиз, деб ваъда берамиз.

Тошкент экскаватор заводининг коллективи ўз митингида оширилган янги мажбуриятлар олди. 1973 йил планини 29 декабргача бажариш ва пландан ташқари бешта экскаватор ишлаб чиқариш тўғрисида қарор қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ Ж. МАРШЕ БИЛАН УЧРАШДИ

1972 йил 29 декабрда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги байрамида Франция Компартияси делегациясига раҳбарлик қилган ФКПнинг Бош секретари Ж. Марше билан учрашди.

Учрашув чоғида тинчлик, коллектив хавфсизлик учун курашнинг асосий актуал масалалари, шунингдек КПСС билан ФКП ўртасидаги дўстона муносабатларни янада ривожлантириш масалалари хусусида ўртоқларча фикрлашиб олинди.

Л. И. Брежнев ва Ж. Марше якдиллик билан таъкидладиларки, кейинги бир ярим йил ичида бўлиб ўтган воқеалар КПСС билан ФКПнинг 1971 йил 3 июлдаги қўшма баёнотида айтилган хулосаларнинг тўғрилигини тамомила тасдиқлади. Ҳар иккала партиянинг фикрига кўра, шу баёнот ўз аҳамиятини тамомила сақлаб қолади.

Ҳар иккала томон мамнуният билан қайд этадиларки, жаҳон майдонида кескинлик юмшаш процесси ривожланиб бормоқда, тинч-тотув яшаш ва ижтимоий тузумлари турлича мамлакатларнинг ўзаро манфаатли ҳамкорлик принциплари қарор топмоқда.

Шу билан бирга АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси империалистик кучлар ўзбошимчалик ва зўравонлик сиёсатидан воз кечмаганликларини кўрсатмоқда. КПСС ва ФКП Ҳинди-Хитойда Америка агрессияси давом эта ётганлигини қатъий ва сўзсиз қораламоқдалар, қаҳрамон Вьетнам халқи билан тамомила бирдам эканликларини ва уни қўллаб-қувватлайверишларини яна бир бор изҳор этадилар.

Ҳар иккала партия раҳбарлари Европадаги янги вазиятни назарда тутиб, ҳақиқий хавфсизлик ўрнатилишига эришмоқ ва ушбу қитъа давлат чегараларининг бузилмаслиги, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, мустақиллик, тенг ҳуқуқлилик, куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан дўқ қилишдан воз кечиш асосида бу қитъани мустаҳкам тинчлик зонасига айлантириш заруратини таъкидладилар. КПСС ва ФКП раҳбарлари шу тарихий вазифани ҳал этмоқ учун зарур ҳамма ишни қилишга тайёр эканликларини билдирадилар. Л. И. Брежнев ва Ж. Марше барча демократик партиялар ва кучлар, шу жумладан социалистик партияларнинг мана шу мақсадларда тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро ҳурмат қилиш асосида конструктив фикрлашиб олишлари ва бирга ҳаракат қилишларига ҳар икки партия муҳим аҳамият беришини айтдилар.

Ҳар икки томон Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида ҳар иккала мамлакатнинг миллий манфаатларига ва Европада хавфсизлик манфаатларига мос дўстлик ва ҳамкорлик муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар. Улар ҳамма соҳаларда Совет — Франция ҳамкорлигини ривожлантириш борасидаги мавжуд катта имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланиш зарур, деб ҳисоблайдилар.

Айни маҳалда давлатларнинг тинч-тотув яшаши синфий ва антиимпериалистик кураш бўшаштирилишини билдирмайди, деб таъкидланди. Кескин юмшаш вазиятида ҳам халқлар доимо ҳушёр туриши ва империализм найрангларига қарши актив ҳаракат қилиши керак.

КПСС билан ФКП антисоветизмга қарши чиқмоқдалар ва бундан буён ҳам қарши чиқаверадилар. Чунки, антисоветизм тинч-тотув яшаш манфаатларига, халқларнинг манфаатларига тубдан зиддир.

Л. И. Брежнев билан Ж. Марше учрашуви қардошларча дўстлик ва муҳокама этилган барча масалалар юзасидан якдиллик вазиятда ўтди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Ревизия Комиссиясининг аъзоси В. В. Загладин, ФКП Марказий Комитетининг аъзоси Ж. Канапа қатнашдилар. (ТАСС).

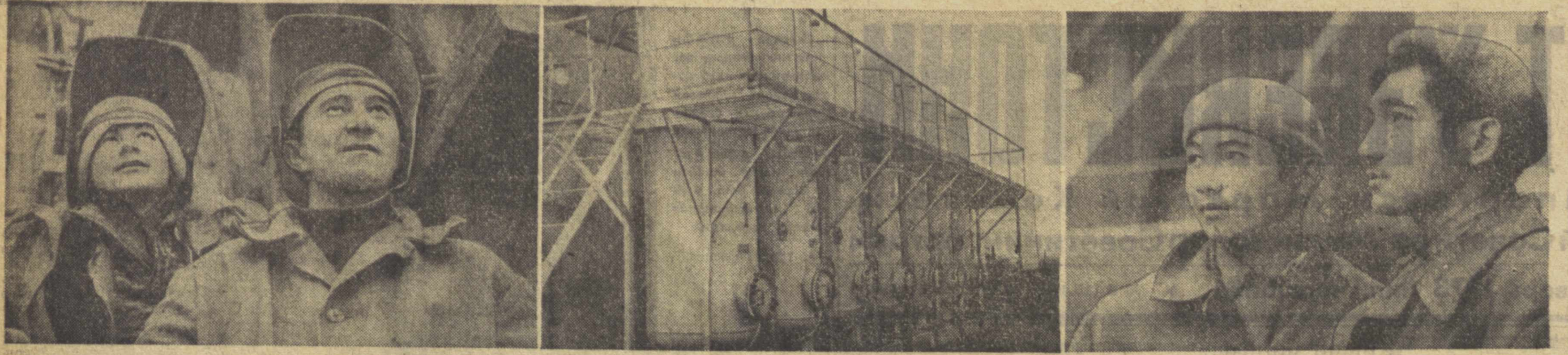

Сирдарё ГРЭСи дастлабки миллион киловатт-соат электр энергияни ишлаб чиқарди. Унинг энергиясидан республикамиз саноат корхоналари баҳраманд бўла бошлади. ГРЭСнинг биринчи энергоблокини ишга туширишда қурувчи ва монтажчилар билан бирга слесарлар ва пайвандчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Сиз бу суратларда: (чапдан) илғор слесарлардан А. Абдураҳмонов ва М. Аюпов ҳамда электрпайвандчилардан А. Калачников ва Д. Нураҳмедов ўртоқларни кўриб турибсиз. Ўртада ГРЭСнинг газ берувчи станцияси.

А. Тўраев фотолари.

ГИГАНТ НУРХОНА

«Ўзбекгидроэнергострой» трести бошқарувчисининг ўринбосари, кекса энергетик Зиннат Губбайдуллаевич Ҳусаинов билан суҳбат.

Савол: ГРЭСни айнан Сирдарёда барпо этишнинг боиси нимада?

Жавоб: Биринчидан, қурилишни тез суръатлар билан олиб бориш имкониятлари мавжуд бўлса, иккинчидан, нурхонанинг келажакдаги порлоқ истиқболи учун қулай ердир. ГРЭС қурилаётган жой — сувга, электр энергияга, автомобиль ва поезд йўлига жуда яқин жойлашган. Бу қурувчилар учун ҳам, нурхонамиз учун ҳам катта аҳамиятга эга.

Республикамиз энергетикасининг фахри бўлиб қоладиган ГРЭС қурилиши бошланганига асосан беш йил бўляпти. Бутуниттифоқ «Теплоэлектропроект» институтининг Ўрта Осиё бўлими лойиҳачилари иншоотнинг бош лойиҳасини, «Узгоспроект» эса уй-жой шаҳарчаси лойиҳасини чизиб беришди. Нурхона лойиҳасининг бош инженери Г. Зисерман станция техникавий-иқтисодий кўрсаткичларининг пухталигини, халқ хўжалигимизга келтирадиган беқиёс нафини обдон ҳисоб-китобдан ўтказиб, уни тажамли материаллардан қуришга алоҳида эътибор берди.

Гидрогеологик текширишларнинг натижаларига қараб ГРЭСни «Фарҳод» ГЭСи билан ёндош бунёд этишга қарор қилинди. Станция Сирдарё сувидан жуда осон баҳраманд бўлади. У ҳар секундда 158 куб метр сув олиб туради. Бу Катта Фарғона каналида секундига оқиб турадиган об-ҳаёт билан қарийб баравардир. Гигант ва мураккаб қурилмали ускуналарни совутиш, бошқа мақсадлар учун яқин жойдан сув олиш иқтисодий жиҳатдан ҳам жуда муҳимдир. Сирдарё ГРЭСи темир йўлга жуда яқин, катта ўзбек тракти бўйида жойлашяпти. У республиканинг аҳоли кўп яшайдиган ва индустриал марказига яқин қилиб қуриляпти. Бу — станция энергиясидан самарали фойдаланиш, қўриқ ва бўз ерларни кўплаб ўзлаштириш, қурилиш ишларини тезлаштириш имконини беради.

Йирик нур манбаининг биринчи энергоблоки муваффақиятли суратда муддатидан илгари қурилиб фойдаланишга топширилди. Бунинг ўзи бўлмади, албатта. «Сирдарья-ГРЭСстрой» бошқармаси бунёдкорлари ўтган қисқа муддатда 16 миллион 611 минг сўм ўрнига 17 миллион 574 минг сўм капитал маблағни ўзлаштирдилар. 100 минг куб метрдан зиёд темир-бетон, 9 миллион куб метр тупроқ ишлари бажарилди. 10 минг тоннадан ортиқ металл-конструкциялари, 100 минг куб метр йиғма темир-бетон монтаж қилинди. 50 минг квадрат метрли «Ширин» уй-жой шаҳарчаси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

ГРЭСнинг бош корпуси ҳам ниҳоятда йирикдир. Унинг баландлиги 17 қаватли уйга тенг.

Савол: Иш ҳажмининг каттапигига қарамай биринчи энергия блоки қандай қилиб муддатидан илгари ишга туширилди?

Жавоб: ГРЭСимиз қурилиши Бутуниттифоқ зарбдор қурилиш, деб эълон қилинди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Совети 1970 йилнинг мартида «Сирдарё ГРЭСининг биринчи энергия блокини ишга тушириш тўғрисида» қарор қабул қилгандан кейин, трестимиз маъмурияти ўзининг ички имкониятларини ҳисобга олиб, биринчи энергоблокни олтин юбилей арафасида қўлдан чиқаришга тааллуқли конкрет тадбирлар белгилади. Ўнлаб ёрдамчи пудратчи қурилиш ташкилотларидан ташқари трестимизга қарашли «ЧарвакГЭСстрой» Ангрен қурилиш бошқармаси, «ТашГРЭСстрой», механизациялашган ишлар бошқармаси, кўчма механизациялашган колонна, махсус ишлар бошқармаси каби бир қатор қурилиш ташкилотларининг жанговар қурувчи отрядлари ҳам ГРЭС қурилишига жалб этилди. Айниқса С. Садовский бошлиқ «ЧарвакГЭСстрой», Ю. Раҳмонов бошлиқ кўчма механизациялашган колонна, С. Лев бошлиқ «ТашГРЭСстрой» қурувчилари ўз зиммаларига олган йиллик қурилиш топшириқларини 150-200 процент қилиб бажардилар.

ГРЭСни бутун Иттифоқимиз қуряпти, десак янглишмаймиз. Таганрог заводидан буғ қозонлар, Ленинграднинг «Электросила» заводидан 300 минг киловатли турбина ва генераторлар, Жданов шаҳридан махсус қувурлар, Магнитогорск, Челябинск, Нижний-Тагилдан пўлат, Новосибирскдан металл-конструкциялар, Москвадан кабеллар, Братскдан ёғочлар тўхтовсиз келиб турди. Баландлиги 180 метрли тутун минораси ГРЭСимиз ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Фидокор қурилиш участкаларининг коллективлари зўр шижоат кўрсатиб тер тўкдилар. Турли миллат фарзандларидан ташкил топган қурувчи ва монтажчилар отрядлари доимо ишни тармоқ графиги асосида олиб боришга муваффақ бўлишди.

Марказий турбина цехига ёндош ҳолда сувни химиявий йўл билан тозалаш, насос блоклари станцияси, ёқилғи ва мойлаш материаллари омбори, кучли босим билан буғ етказиб берувчи катта қозонлар, энергия блокининг машиналар зали қад ростлади. Мураккаб ва баланд ҳавозалардаги ишларни амалга оширишда республика гражданавиацияси бошқармасининг вертолётлари ёрдамга келди. Биз авиаторлардан ҳам беҳад миннатдормиз.

ГРЭС ҳаракатини ва ҳолатини муттасил кузатиб бориш мақсадида электрон ҳисоблаш машиналаридан кенг фойдаланилади. Бу машиналар бир неча дақиқа ичида ГРЭС ҳолати тўғрисидаги маълумотларни СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг информация-ҳисоблаш марказига етказиб туради.

Савол: Сирдарё ГРЭСини жаҳонда ягона дейишяпти. Шу, тўғрими?

Жавоб: Планетамиздаги иссиқлик электр станциялари ичида Сирдарё нурхонаси энг йириги ҳисобланади. Мамлакатимизда, Америка Қўшма Штатлари, Канада, Германия Федератив Республикаси ва Япония сингари электр энергия ишлаб чиқариш тараққий этган давлатлардаги мавжуд 12 та улкан иссиқлик электр станциялари ўртасида биз барпо этаётган нурхона биринчи ўринни эгаллайди. Шу пайтгача бундай гигант нурхона ҳеч қаерда қурилмаган.

Савол: Планетамизда энг йирик бўлган нурхона истиқболи ва уни барпо этаётган жонкуяр қурувчилар ҳақида гапириб берсангиз?

Жавоб: ГРЭС қурилиши 1981 йилгача давом этади. Унда ҳаммаси бўлиб 8 та энергия блоки қурилиб ишга туширилади. Уларнинг 4 таси 300 минг киловатт қувватли, қолган тўрттаси эса 800 минг киловатт қувватли энергия блокларидан ташкил топади.

Объектимизда бош пудратчи ташкилотдан ташқари ўндан зиёд ёрдамчи-пудратчи қурилиш ташкилотларининг азамат бинокорлари садоқат билан ишлашяпти. Айниқса «Средазэнергомонтаж», «Средазэнергомонтажизоляция», «Газмонтаж», «Сибэнергомонтаж» ва махсус ишлар бошқармаси коллективларининг баракали меҳнатидан кўпчилик хурсанд. Рафаэл Шарипов, Андрей Разин, Абдукарим Тожибоев, Виктор Хоханов, Андрей Лушай, Екатерина Мухортова, Петр Сердюков, Александр Манжин, Рифат Уланов, Рифат Хайриддинов, Вали Хўжаев, Октябрь революцияси орденли Худойберди Зиёев сингари фидокорлар бошлиқ бригада коллективлари жасорат намунасини кўрсатиб ишламоқдалар.

НУР ҚАЛЪА

Заранг ерлар,
яланг ерлар,
танг ерлар,
Тўфон тошган таранг ерлар,
чанг ерлар.
Букун бўстон, тилда достон, нурга ғарқ,
Довруғидан фахр этгуси бутун Шарқ,
Бунёд топмиш Ширин шаҳри — нур шаҳри,
Қадоқ қўлли ишчи фахри—юрт фахри.
Шу қўллардир гулзор очиб, гул экқан,
Сувга ташна даштда газни нур этган,
Ер қалбидан ҳароратин ололган,
Табиатнинг қўнглига қўл сололган,
Ширин шаҳрин қуриб,
қуриб шаҳри нур.
Ҳақли эрур кўкрак керса у мағрур.
Кимки ошиқ экан, интилар нурга,
Яшар бўлса интилмай, не бор умрга.
Мир Алишер юрти букун нурхона,
Нурхонаки, тарих билмас, ягона,
Ҳар бир қалбда ҳеч туганмас бир ғурур,
Дил яйрайди,
тил сайрайди,
зўр—сурур!
Қуёшдан нур эмиб, елиб-югуриб,
Беш йиллик ҳиссасин жадал ўлгуриб,
Нур булоғин яратди у бегумон,
Нурли бўлди, нурга тўлди ҳар томон,—
Жилоланур ГРЭСнинг чироғида,
Шаҳри Ширин Фарҳоди қучоғида,
Шонли эллик йиллик айёмки, улуғ,
Серқуёш ўлкамдан тўёна қутлуғ,
Қиз бола лабида ярашиқ холи,
Ҳуснига ойина уфқнинг оли,
Кенжа шаҳрим — Ўзбекистон сайқали,
Олтин тўй шаънига нурчи ҳайкали!
Шодликлар сарҳади кўкка етади,
Курраи-заминни равшан этади,
Коммунизм—нурли маскан, дегани,
Нурга тўлуғ, нурли Ватан, дегани,
Ширин, Ширин!
Юртимнинг нур қалъаси,
Етмишинчи йилларнинг сен—машъаласи!

НОМОЗ САЪДУЛЛАЕВ.

Элга хизмат—олий ҳиммат

МЕҲР ЧАШМАСИ

«Мен жуда оғир касалга чалинганлигимни кейинчалик англаб етдим. Дастлаб белим оғриётгандек туюлган бу дардни назар-писанд қилмай юрдим. Турли дори-дармонларни қилиб кўрдим, бўлмади. Оғриқнинг зўридан ўзимни қўярга жой тополмасдим. Кечалари мижжа қоқмай чиқардим.

Бахтимга Марат Қориев деган врач учраб қолди. У дарҳол мени касалхонага ётқизди. Илгари ҳам ажойиб врачлар кўплигини билар эдим-ку, нейрохирург докторларни кам эшитган эдим. Энди билсам, улар «Главташкентстрой»га қарашли касалхонада ишлаётган Қ. З. Имомназаров, А. Е. Ким, Р. Ҳ. Тинчерова каби камтарин шифокорлар экан.

Мен шулар қўлидан шифо топиб, оиламга, хизмат вазифамга қайтдим.

Тошкент шаҳар-170. Луначарский шоссенинг Шимол томони, 50-уй, 8-квартирада яшовчи Мансур Иброҳимов».

Мансур Иброҳимов уйида қимирлашга ҳам мадори қолмай ётди. Рафиқаси Ўрингул Усмонова эрини операция қилиш учун Москвага жўнатиш мақсадида республика Соғлиқни сақлаш министрлигига келиб, ҳужжатларини расмийлаштираётганда тасодифан нейрохирург Марат Ҳикматович билан учрашиб қолади. Бу сезгир шифокор дарров бетоблик сабабини билиб олишга қизиқади.

— Эрингизни нега Москвага юбормоқчисиз, шу ерда даволанса ҳам бўлади-ку...

— Билмадим, жуда кўп уриниб кўрдик, ҳеч нафи бўлмаяпти. Оғриқ борган сари зўраймоқда. Аабаройи жонларидан ўтиб кетганиданми, ўжарлик қилиб, ҳеч кимга қулоқ солмай, шу қарорга келдилар.

— Э, аттанг, олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ, деб шуни айтар эканлар-да... Қаерда турасизлар, уйингизда телефон борми?

— Телефонимиз бор, лекин овора бўлманг, у кишини кўндириб бўлмайди.

Ўрингул уйига қайтиб, бўлган воқеани эрига гапириб беришга улгурмаган ҳам эдики, Марат Ҳикматович қўнғироқ қилиб қолди ва орадан бир соат ўтар-ўтмас «Тез ёрдам» машинасида етиб келди.

«Главташкентстрой»нинг медицина-санитария қисми. Тошкент Давлат медицина институтининг ҳарбий-дала хирургия кафедраси ҳам шу ерга жойлашган. Касалхонанинг нейрохирургия, травматология, умумий хирургия, анестезиология-реанимация бўлимлари медицина фанлари доктори М. Қориев мудирлик қилаётган ана шу кафедранинг базаси ҳисобланади.

Бу касалхонада ҳар бир врач, ҳар бир ҳамшира ўз тажрибасини назария билан, медицина соҳасидаги янгиликлар билан бойитиб боради. Илмий конференцияларда олимлар, тажрибали врачлар янги дори-дармонлар, даволаш усуллари, замонавий медицина аппаратлари ва асбоблари тўғрисида лекция, суҳбатлар ўтказиб турадилар. Тажрибада синалган даволаш йўллари ўртоқлашилади. Касалхонада беморни даволаш учун зарур асбоб-ускуналарнинг ҳаммаси мавжуд.

Мансур Иброҳимов мана шундай медицина даргоҳида дардига шифо топди. Унинг орқа умуртқа суягидаги шиш (ҳаром мағиз) операция йўли билан олиб ташлангач, бутунлай соғайиб оёққа турди. Ҳозир у аввалги вазифасида — Тошкент гидромелиорация техникумининг амалий машғулотлар бўлими мудири лавозимида ишламоқда.

— Шунча вақтдан бери қийналиб юргунча, тўғри шу касалхонага ётсангиз бўлмасмиди? — ҳазиллашиб сўрадик Мансур Иброҳимовичдан.

— Мен қаёқдан билай, балки айб ўзимдадир. Ҳар қалай, касалим жуда чўзилиб кетди. Кафедра мудири Марат Қориев кишиларнинг дардига малҳам қўйишликка туғилган одам экан. Унинг: «Ҳеч қиси йўқ, соғайиб кетасиз» деган қалб сўзлари ҳали-ҳали қулоғимдан кетмайди. Шу илиқ сўздан кейин ўзимни қушдек енгил ҳис қилдим ва у кишига нисбатан менда катта ишонч пайдо бўлди. Кафедра ассистенти Анатолий Ефимович Ким ҳар қандай касалликнинг ҳам илдизини топмасдан қўймайди. Дарднинг учини топдими, тузатмасдан юбормайди. Нейрохирургия бўлимининг мудири Қодир Имомназаровни айтмайсизми, қўли жуда енгил, хушмуомала, 1967 йилда ТошМИнинг даволаш факультетини тамомлаган экан. Наманганда уч йил ишлаб тажриба орттиргач, бу ерга келди. Қ. Авазов, Г. Алихўжаева, М. Зоидов... Эҳ-ҳе, қайси бир врачни айтай. Ҳаммалари ҳам ўз касбини севувчи, беморларга меҳрибон шифокорлар.

Касалхонанинг нейрохирургия бўлими очилганига икки йил ҳам бўлгани йўқ. Лекин шу қисқа давр ичида қанчадан-қанча беморлар ўз дардига даво топиб кетмади дейсиз: «Тошкент-кабель» заводидан В. П. Бавто, Чимкентдан 1-группа инвалиди Ф. Мавлонқулов, Сирдарёдан К. Алиева... Келинг, одессалик Гребенюк ёзиб қолдирган раҳматномани ўқиб чиқайлик: **«Мен 30 йилдан бери цирк артисти бўлиб ишлайман. Гастроль вақтида миямдан қаттиқ шикастландим. Энди ҳеч қачон манежга чиқолмасам керак деб ўйлардим. Операциядан сўнг соппа-соғ бўлиб кетдим. Мени қайтадан ўз севган касбим — циркка қайтарган тошкентлик қўли гул врачларга минг офарин!».**

Касалхона бўлимларида навбатчи врачлар графиги бўлиб, биринчи чақириқ биланоқ улар санитар авиацияси ёрдамида Ўзбекистон ва қўшни республикаларнинг узоқ ерларига бориб, бахтсиз ҳодисаларга йўлиққанларга ҳам медицина ёрдами кўрсатадилар.

— Ўтган йили Қозоғистоннинг яйловларидаги отарлардан бирида мотоцикл ҳайдаб келаётган чўпонлар туманда бир-бирига урилган ва икковининг ҳам мияси оғир шикастланган. Биз тезда ҳодиса содир бўлган ерга учиб бордик. Қизил байроқ кўтариб сигнал беришгач, самолёт ерга қўнди. Дарҳол беморларни самолётга олиб, изимизга қайтдик... Бир неча кундан сўнг чўпонлар соғайиб ўз отарларига қайтдилар, — деб эслайди Қ. Имомназаров.

Биз асосий мақсадга ўтиб, касалхона врачларининг фаолияти ҳақида мақола ёзмоқчи эканлигимизни айтганимизда нейрохирургия бўлими бошлиғи Қ. Имомназаров камтарлик билан: «Биз ҳали ёш, айтарли тажрибага эга бўлмаган ординаторлармиз, холос. Мана, домламиз ҳақида ҳар қанча гапирса бўлади. Ўтган йили «Инсульт билан оғриган беморларни даволаш ва операция қилиш» деган темада докторлик диссертациясини ёқладилар», — деди.

— Халққа хизмат қилиш, беморларга қўлдан келган барча ёрдамни бериш — шифокорлик бурчимиз. Бизга ўхшаганлар эса жуда кўп. Яхшиси, беморларни бевосита даволаётган врачлар ҳақида ёзинглар, деб қўшиб қўйди Марат Ҳикматович.

А. МАЪЗУМОВ.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили — 1973 йил планларини муддатидан илгари муваффақиятли бажариш учун Тошкент экскаватор-ремонти заводи ишчилари вахтада туриб ишлай бошладилар. Сиз бу суратларда; меҳнат вахтаси илғорларидан (юқоридан пастга) мастер Нина Трофимова, биринчи механика цехи мастери Раиса Судариковa ва токарь Анатолий Нецель ҳамда 7-цех ишчиси Анатолий Суховерхов ўртоқларни кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотолари.

Замонамиз қаҳрамонлари

БАХТ

Қиличини қайраб қиш келди. Изғиринли шабада эсяпти, қор учқунлаяпти. Эгнига ёғи чиқиб кетган фуфайка, оёғига катта брезент этик, бошига қоракўл телпак кийган, лабларини пўрсилдоқ босган, ёноқларидан қон томиб турган йигит куни билан дала кезди. Шудгорланган майдонларнинг сифатини кўздан кечирди. Механизаторлар билан учрашиб, уларнинг қалбига қулоқ солди-да, намозшомда идорага келди.

— Келинг, Отажон ака. Даладан келяпсиз шекилли, бир оз ҳафа кўринасиз? — деди бош агроном унинг елкасидаги қорларига нигоҳ ташлар экан.

— Ҳа, 4-участкадан келяпман. Ҳали анча шудгор қилинмаган майдонлар бор. Қўшимча техника юборишга тўғри келади. Директор шундай деди-да парткомга юзланди. Маҳмуд Нажмиддинов унинг нима демоқчи эканлигини дарҳол тушунди шекилли, 2-участкадан қўшимча тўртта тракторни ёрдамга юборишлигини айтди. Отажон аканинг юзларига табассум қўнди. Шундан кейин Отажон ака, Маҳмуд ака ва бош агроном келгуси йил мўл ҳосили учун тузилган режалар, янги иш плани тўғрисидаги масала юзасидан фикрлашиб ўтиришган эди, радиодан диктор СССР Олий Совети Президиумининг мамлакатимиз ишлаб чиқариш новаторларига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини бериш тўғрисидаги Фармонни ўқиб қолди. Мукофотланганлар орасида совхоз директори Отажон Худойбергановнинг номи ҳам тилга олинганида улар қувониб кетишди.

— Э, табриклаймиз, табриклаймиз, Отажон ака! Бу жуда катта бахтку бизга,—партком секретари Маҳмуд Нажмиддинов директорнинг қўлини маҳкам қисди, уни қучоқлаб бағрига босди. Уни ҳамма табриклади. Отажон ака илиқ табассум оғушида ўзида йўқ шод эди. У ҳозир фақат бахт ҳақида ўйларди. Қандайдир ширин ҳислар, буюк орзулар унинг қалбида дарё тўлқинидек туғён қиларди гўё. Бахт ўзи нима? Бахт ғойибдан келадиган қандайдир бир мўъжиза ёки афсонамикин?! Йўқ, бахтни инсон фақат меҳнат билан қўлга киритади.

Ўтган йилги қиш кўрпа-тўшаги билан далаларга тиз чўкиб ётиб олди. Ҳар куни ёмғир, қор ёғаверди. Буниси ҳам майлия, эрта кўкламда ҳам қиш-қишлигини қилди, баҳор чўзилиб кетди. Ниҳоят, кўкда қуёш чақнади. Далаларда меҳнат симфонияси янграй бошлади. Катта майдонларга чигит ташланди ҳам. Ер кўксини ёриб, уруғ униб чиққанда уст-устига дўл ёғиб берди. Яшил квадратларни чалпак қилиб ташлади. Отажон ака қаттиқ оҳ тортиб қўйди. Нима қилиш керак? Қайта экилса, ҳосил бўлармикан? Вақт бўлса анча ўтиб қолди. Саратон киряпти. Буёғи қандоқ бўларкин?

Шундай қилиб, яна тракторлар ер бағрини пахса-пахса қилиб ёрди. Маҳаллий ва минерал ўғитлар билан ер семиртирилди. Ҳамирдай кўпчитилди яна. 80 процентдан кўпроқ экин майдонларига қайтадан июнь ойида уруғ ташланди. Қимирлаган жон ёш ниҳоллар парваришли билан банд. Директор ҳам, партком ҳам далада кунни тонгга, тонгни кунга улади. Баъзи кунлари мижжа қоқишмади ҳам. Энг муҳими, ниҳолларнинг ўсишини олдинги ўсишига етказиб олиш! Қилинган меҳнатлар, заҳмату изтироблар, ташвишлар қувонч келтирди. 4 минг гектар майдондан 30 центнердан ҳосил йиғиштирилиб, давлатга 12 минг тоннадан зиёдроқ «оқ олтин» етказиб берилди. Бундан эса совхоз ишчилари камида 6 миллион сўмдан зиёдроқ даромад қилаётир.

Отажон ака етти ўлчаб, бир кесади. Хўжалик ишларини, ҳамма тармоқларини ҳисоб-китоб билан юритади. Хўжаликнинг экономикаси юксалар экан, ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги, уларнинг турмуш даражаси ҳам давр талаблари асосида бўлиши шарт. Бу фикр юрса ҳам, турса ҳам унинг хаёлини сира ҳоли қўймасди. Совхоз посёлкасини шаҳар типидаги гўзал ва кўркам шаҳарчага айлантириш учун нималар қилиш керак? У бу ҳақда кўп бош қотирди. Республикадаги кўпгина колхоз қишлоқларини бориб кўрди, лойиҳачилар билан учрашди. Уларнинг фикр-мулоҳазаларини ҳисобга олди. Ниҳоят, совхознинг янги типдаги посёлкаси лойиҳасини мутахассислар билан ҳамкорликда ишлаб чиқди. Замонавий типдаги янги уйлар, маданий-маиший бинолар қуришга киришилди. Бу ишни 17-қурилиш трестининг 73-механизациялашган кўчма колоннаси қурувчи ва монтажчилари ўз зиммаларига олишди. Бу коллектив совхоз марказида 4 минг 100 квадрат метр турар жой майдонларини қуриб, фойдаланишга топширди. Шунингдек, ҳар бири 50 ўринли учта болалар боғчаси, ҳаммом, 80 ўринли янги касалхона қурилди. Хўжалик территориясидаги 20 километрга яқин тош йўлларга асфальт ётқизилди. Хонадонларни сув билан таъминлаш мақсадида водопровод линиялари қурилиши бошлаб юборилди. 500 қора молга мўлжалланган янги молхона биноси ҳам қурилиб фойдаланишга топширилди.

Совхозда пахтачилик билан бирга боғдорчилик ҳам ривожлантирилмоқда. Шу йилнинг ўзида 70 гектар майдонда боғ-токзорлар барпо қилинди. Келгуси йили эса боғ майдонлари 150 гектарга кенгайтирилади.

Отажон ака Максим Горький номли совхозга бундан етти йил илгари директор қилиб тайинланди. Хўжалик жуда қолоқ бўлиб ҳар йили давлатга зарар етказар эди. Янги директор хўжалик экономикасини юксалтириш, ҳосилдорликни кескин ошириш тадбирларини белгилади. Меҳнатни илмий асосда ташкил этди, кадрларни жой-жойига қўйди. Натижа совхозда чакки бўлмади. Агар 1964 йили совхоз давлатга 100 минг сўмдан зиёд зарар келтирган бўлса, орадан бир йил ўтгач, эса совхоз қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳасидан 4 миллион 30 минг сўмдан зиёд фойда кўрди. 1970 йилда эса хўжаликнинг умумий даромади 8 миллион 483 минг сўмга етди. Ишчиларнинг ўртача ойлиги 151 сўмга тўғри келди. Шу йили хўжалик икки миллион 300 минг сўмга яқин соф фойда кўрди. 1971 йилда эса 4 минг гектар майдондан 35 центнердан хирмон кўтариб, пахтачиликдан 7 миллион 500 минг сўмдан зиёдроқ соф даромад қилди. Совхозда эришилган бу муваффақиятларнинг замирида ташкилотчи совхоз директорининг инсонларга ғамхўрлиги, меҳрибонлиги, юрак қўри бор.

Ҳа, Отажон Худойбергановни меҳнат улуғлади. У завқли меҳнати ва ташкилотчилиги туфайли партия ва ҳукуматимизнинг юксак мукофотига мушарраф бўлди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
А. АҲМЕДОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбирлари.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«УЧАР ФУТБОЛЧИЛАР»

Газетамизнинг шу йил 30 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган танқидий мақола юзасидан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети қуйидагиларни маълум қилди: Мақолада республиканинг 1972 йилги футбол чемпионати танқидий нуқтаи назардан тўғри таҳлил қилинган. Чемпионатда қатнашган баъзи командалар бошқа жойлардан келган «учар» футболчилардан тузилгани, ана шу командаларга «сайёр» тренерлар раҳбарлик қилаётгани, физкультура ва спорт комитетининг футбол-хоккей бўлими командалар составини тасдиқлашда йўл қўйган хато ва камчиликлар ҳаққоний танқид қилинган.

Мақолада тилга олинган хатолари учун Хоразм областидаги «Наримановчи» командасининг тренери А. Губин ва Гулистон шаҳар «Пахтачи» командасининг тренери Г. Черемовскийларга виговор эълон қилинди. «Наримановчи» командасининг эски составини тарқатиб юборилди.

Футбол мухлисларининг республикамиз командаларини ҳар қандай «учарлар»дан тозалаш, уларни мамлакатдаги етакчи командалар қаторида кўриш ҳақидаги истакларини амалга оширишга қаратилган амалий тадбирлар белгиланди.

ЧАЙҚОВЧИЛАР жавобгарликка тортилди

Ургут районининг марказидаги колхоз бозорида айрим шахслар камчил саноат молларини қиммат баҳо билан пулламоқдалар. Бу ерда олиб-сотарлар тобора кўпаймоқда. Алоқадор ташкилотлар уларга нисбатан тегишли чора кўрмаётирлар.

Газетхонлардан олинган ана шу мазмундаги хат текшириш ва чора кўриш учун Ургут район ижроия комитетининг ички ишлар бўлимига юборилганди. У ердан олинган жавобда бундай дейилади: Хатда келтирилган фактлар тўғри. Колхоз бозорида олиб-сотарларга қарши кураш кучайтирилди. Саноат молларини бозорда қиммат баҳода сотиш билан шуғулланиб келган саккиз киши ушланди ва жавобгарликка тортилди. Бундан ташқари, майда чайқовчилик билан шуғуллангани учун 15 кишининг иши халқ судига оширилди.

Олиб-сотарларга қарши курашни янада кучайтириш тадбирлари белгиланди.

ИСТИҚБОЛ РЕЖАЛАРИ

ТАШАББУС ИЗДОШЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Поп районидаги Ленин орденли Ленин номли колхознинг 1971—1975 йилларда иқтисодий ва социал жиҳатдан комплекс тараққиёт режаларини кўриб чиқиб маъқуллаган эди. Шаҳрисабз районидаги Ленин номли колхоз аъзолари партия Марказий Комитетининг қарорини муҳокама қилиб, ленинчилар ташаббуси асосида янги тадбирлар белгиладилар. Қуйида «Совет Ўзбекистони» мухбирининг шу колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ғани Бобоёров билан суҳбатини ўқийсиз.

— Колхозимиз аъзолари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорини ва Ленин номли колхознинг иқтисодий ва социал тараққиёт режаларини ўқиб чиқдилар ва тўла маъқуллайдилар. Бу ҳужжатларда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг СССРнинг 50 йиллиги ҳақидаги докладида баён этилган: **«Партия томонидан қўйилган мақсад шуки, қишлоқ хўжалигимизни замонавий техника имкониятларига ва коммунистик қурилиш эҳтиёж-талабларига чинакам муносиб даражага кўтариш керак. Биз қишлоқ меҳнатчиларининг аҳиллик билан меҳнат қилиши, саноатнинг қишлоқни тобора кенг кўламда қўллаб-қувватлаши, бутун халқнинг куч-ғайрати билан партия раҳбарлигида бу мақсадга эришамиз»** деган фикрлари тўла ўз ифодасини топган.

Биз ҳам бу борада муайян муваффақиятларга эришдик. Буни пахтачилик мисолида кўриш мумкин. 1450 гектар ерда ғўза ўстириб пахта етиштирамиз. Ҳар йили давлатимизга 5 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб берамиз. 1972 йилда ҳосилдорлик гектар бошига 35 центнер бўлди. Поплик ҳамкасб дўстларимиз айтганларидек, ҳали бу борада резервлардан тўла фойдаланаётганимиз йўқ. Пахтачилик бригадаларини ҳосилдорликда уч туркумга бўлиш мумкин. Ш. Дўсов, Г. Қаюмова, О. Бозоров, М. Шомуродов, Р. Аҳмедовлар раҳбарлик қилаётган бригадалар муттасил юқори ҳосил оляпти, гектаридан 40-43 центнердан пахта хирмони кўтаряпти. Аммо ўртача ва ўртадан паст ҳосил олаётган бригадалар ҳам йўқ эмас. Уларни юқори ҳосиллилар даражасига кўтариш пахта етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим омилидир. Биз беш йиллик охиригача ҳамма бригадаларни 40-45 центнерчилар даражасига кўтариш ниятидамиз.

Колхозимиз уруғчилик хўжалиги. Бу соҳадаги планларни ҳам доимо ошириб бажармоқдамиз. Юбилей йилида 2000 тонна уруғлик пахта тайёрладик. Айни кезда теримни машиналаштириш соҳасида катта тадбирларни амалга оширмоқдамиз. «Зангори кема»ларда 2.500 тонна пахта терилди. Натижада маҳсулот таннархи кескин камайди, хўжаликнинг анча маблағи тежаб қолинди. Ш. Тошбобоев, Г. Қаюмова, Х. Пардаев, У. Жўраев каби механизаторларимиз 200-220 тоннадан пахта териб бердилар.

Хуллас, пахтачиликни ривожлантиришда улкан ғалабаларга эришдик. Ҳозир пахта тайёрлаш беш йиллик планини тўрт йилда бажариш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Лекин партиямиз таълим бераётганидек, эришилган муваффақият билан чекланиб қола олмаймиз, уни кенгайтириб, мустаҳкамлаймиз. Шуни инобатга олиб янги режалар туздик. Ваҳим Шўрсой канали чиқариб лалмикор ердан 420 гектарини ўзлаштиришга имконият яратдик. Бу ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиб пахта етиштирамиз. Колхозимизнинг марказий қишлоғидан ўтган Мучин каналининг 30 чақиримига бетон ётқиздик, яна қолган 20 чақиримига бетон ётқизиб, оқар сувдан фойдаланишни яхшилаймиз, сув исрофгарчилигига барҳам берамиз. Экинларни сув билан таъминлашни яхшилаш мақсадида саккизта артезиан қудуғи қазиймиз. Шамол эрозиясига қарши 20 гектар майдонда тутчилик плантацияси ташкил этамиз. Бу билан пилла қурти озуқа базасини ҳам мустаҳкамлаб оламиз. Пахтачилик соҳасидаги ҳамма ишларни, хусусан теримни комплекс механизациялаш соҳасида катта ишлар олиб борилмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев беш йиллик план топшириқларини бажариш учун зўр шижоат билан меҳнат қилиш, зўр ғайрат ва уюшқоқлик, ўртага қўйиладиган проблемаларни ҳал этишга дадил ва ижодий ёндашиш талаб этилишини алоҳида таъкидлаб кўрсатди. Биз айнан шу йўлдан бориб беш йиллик план топшириқларини пахтачилик бўйича ҳам, бошқа тармоқлар бўйича ҳам тўрт йилда бажаришга эришиш чораларини кўрмоқдамиз.

Мисол учун чорвачиликни олиб кўрайлик. 1972 йилда давлатга 370 тонна сут етказиб бериб йиллик планни 122 процент, 122 тонна гўшт топшириб планни 116 процент бажардик. Тухум топшириш плани 244 процент, жун 105 процент адо этилди. Беш йилликнинг дастлабки йилидаги муваффақиятларимиз ҳам бундан кам бўлгани йўқ. Демак, суръатни шундай олиб борсак ва оширсак, чорвачиликни ривожлантириш, маҳсулот етиштириш беш йиллик планларини тўрт йилда бажаришимиз мумкин.

Фермамизда 1600 бош қорамол бор. Сигирлар сонини тобора кўпайтиряпмиз. Зулайҳо Сафарова, Рухсат Ҳасанова, Ойдин Тўрақулова каби сигир соғувчиларимиз ҳар бош сигирдан 3000 литрдан сут соғиб олмоқдалар. Қорамолларнинг ҳар бошини 450-500 килограммга етказиб гўштга топширяпмиз. Бундай муваффақиятнинг сири нимада?

Пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш йўли билан чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамладик, маккажўхорини алмашлаб экиш схемасига киритдик. Ҳозир 200 гектар майдонда беда, 120 гектар майдонда маккажўхори етиштирмоқдамиз. Агротехника қоидалари изчиллик билан амалга оширилиши туфайли ҳосилдорлик кўтарилмоқда. Натижада кўплаб силос ва сенаж бостиряпмиз.

Чорва бинолари қуриш, оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш борасида ҳам диққатга сазовор ишлар қилинмоқда. Кейинги икки йилдагина 200 сигир сиғадиган бино қурилиб, соғиш механизмлари ўрнатилди. Чорва молларига ем-хашак етказиб бериш, оғилхоналарни тозалаш ишлари машиналар гарданига ортилди.

Чорвадорларимизнинг назарий билими, малакасини оширишга катта аҳамият беряпмиз. Улар қисқа муддатли курсларда ўқитиляпти, илғор хўжаликларнинг тажрибасини ўрганяпти, фан-техника ютуқлари ҳаётга дадил жорий этиляпти. Кейинги вақтлардагина чорвачиликка ихлосманд ёшлардан қарийб 20 киши сут-товар фермалари, ем-хашак тайёрлаш бригадаларида ишлашга юборилди. Чорвадорларнинг маҳсулот етиштиришдан шахсий манфаатдорлигини оширишга алоҳида аҳамият берилмоқда, моддий ва маънавий рағбатлантириш методи кенг қўлланиляпти.

Пахта ва бошқа хил маҳсулотлар колхозимизга 3 миллион 970 минг сўм даромад келтирди. Шундан бўлинмас фондга 420 минг сўм маблағ ажратдик. Колхозчиларнинг бир кунлик иш ҳақи 4 сўм 70 тийинни ташкил этди. Бир йиллик меҳнати эвазига 10-11 минг сўмга етказиб даромад олаётган хўжаликлар сони тобора ортиб бормоқда.

Колхоз қишлоқларини шаҳар типида қайта қурмоқдамиз. Шу кунгача 720 хўжаликдан 400 таси янги қурилган, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган уйларга кўчиб кирди. Ҳар йили 50-60 та иморат қад кўтармоқда. Яқинда 220 ўринлик болалар комбинати қурилиб ишга туширилди. Колхознинг марказий — Ленинобод қишлоғидаги хонадонлар пар билан иситиладиган бўлди. 900 ўринлик ҳашаматли клубга эгамиз. Клубда бадиий ҳаваскорлик тўгараги коллективи қизғин иш олиб боряпти, колхоз музейи очилган, кино-концертлар кўрсатилмоқда.

Маданий-маиший корхоналар сони йил сайин кўпайтирилмоқда. Учта мактабда колхозчиларнинг 2 мингдан зиёд ўғил-қизлари таълим олмоқда. 50 ўринли касалхона, 30 ўринли туғруқхона ишлаб турибди. Уларда бешта олий маълумотли, 26 ўрта махсус маълумотли медицина ходимлари иш олиб бормоқда. 118 ўқитувчи болаларни коммунистик руҳда тарбияламоқда. Ҳозир колхозчиларнинг фарзандларидан 136 киши мамлакатимизнинг турли шаҳарларидаги олий ўқув юртларида таҳсил кўрмоқда.

12 та олий маълумотли қишлоқ хўжалик мутахассисига эгамиз. Бош агроном Раҳмат Қодиров, бош инженер Тўра Рустамов, экономист Мамадали Сиддиқов, бош зоотехник Ғулом Рўзиев ўртоқлар қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш йўли билан маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда байроқдорлик ролини ўйнамоқдалар, биз улар билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Қишлоқларни электрлаштириш, водопровод ўтказиш, радиолаштириш, хонадонларга телевизорлар, холодильниклар ўрнатиш ишлари тўла тугалланди.

Беш йиллик охирига қадар колхозимиз қишлоқларини бош план асосида деярли қайта қуриб бўламиз. Бу Поп районидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашларининг ватанпарварлик чақириғига амалий иш билан берган жавобимиз бўлади.

Республикамиз саноат корхоналарининг коллективлари янги йилни яхши бошладилар. Кунлик топшириқлар оширилиб бажарила бошланди. Бу суратларда: ҳозир 1973 йилнинг келгуси ойлари ҳисобига ишлаётган ишчилардан Тошкент трикотаж фирмасининг илғор ишчиси Т. Кардаш ва Олмалиқдаги кон-металлургия комбинатининг мис эритиш заводи ишчиси Назир Ҳолиқулов (чапда) ўртоқлар.

И. Глауберзон фотолари.

ВИЖДОН ҚЎШИҒИ

ТЕАТР

Спектакль тамом бўлгач қизғин мунозара бошланди. Кўрикда қатнашган ўртоқлар асар ҳақида турлича фикр билдиришди. Баъзилар спектакль чиқмапти, деб ўз даъволарини исботлашга уриндилар, айрим ўртоқлар спектакль пухта, артистлар ўз ролларини яхши ўйнадилар-ку, аммо адабий материал юзаки, унинг заминидаги конфликт ҳаётий эмас, деб бир-бирига зид мулоҳазалар изҳор қилдилар. Кўпчилик эса, драма ғоявий-бадиий жиҳатдан мукаммаллигини қайд қилиб, талабга жавоб берадиган спектакль билан театрни табриклади.

Гап талантли адиб Асқад Мухторнинг «Самандар» пьесаси асосида Ҳамза номидаги академик драма театри яратган спектакль тўғрисида кетаётир.

Зиддиятли гаплар айтилишига, балки қандайдир сабаб ҳам бордир. Оддийгина сюжет, текис ривожланадиган конфликт, маълум проблема, жўнгина ечим бўлганда, баҳсларнинг қўзғалмаслиги ҳам мумкин эди. Ҳамма гап шундаки, «Самандар» спектакли ундай жўнгина юзаки асар эмас. Унда ҳаётнинг, бугунги кунимизнинг муҳим масаласи — виждон амри, халқ, Ватан олдидаги инсоний бурч фалсафий-психологик заминда, пишиқ характерлар орқали очиб берилади. Бош қаҳрамон Самандарнинг қуйидаги сўзлари спектаклнинг туб моҳиятини белгилайди. «Виждон — прокурор, қизим. Ўша айтган миллионлар кимнинг пули? Ўзимизники! Халқники! Мен уни ҳазон қилган бўлсам, буни ўзимга, виждонимга, халққа очиқ айтишим керак. Агар хазон қилганим рост бўлса, жазосини тортишим керак. Мен чап берганим билан, виждонимдан қаёққа қочиб қутуламан...».

Ҳа, виждон! Асар қаҳрамони ҳаётга, инсонлар фаолиятига, ҳодисаларга, ўзи яратган станокка виждонан қараб, онгли муносабатда бўлиб баҳо берди, чуқур хулосалар чиқара олди. Самандарнинг прокурори ҳам, адвокати ҳам виждони. Қаҳрамон виждонининг амри билан иш тутади, унинг тақозоси билан ҳаракат қилади. Самандар шамолнинг оқимига қараб боқадиган, вазиятга қараб тусини, қиёфасини ўзгартирадиган, оғир аҳвол рўёбга чиқиб қолган вақтда ундан чап берадиган шахс эмас, балки виждони олдида, халқи олдида масъулиятни чуқур ҳис қиладиган, ўзининг мустаҳкам имонидан, ҳаққоний ғоясидан асло қайтмайдиган инсон, яхши ташкилотчи раҳбар, талантли олимдир.

Ҳамма ҳам оғир синовдан бир хилда ўтавермайди. Баъзилар қийинчиликнинг учини кўриши билан тумтарақай бўладилар, айримлари ярим йўлда тўкилиб қоладилар, виждонли, ўзларининг тўғри эътиқодига садоқатли бўлганлар эса, мушкулликларни енгиб ўтиб, ниятларига етиша оладилар. «Самандар» спектакли ана шулар ҳақида ҳикоя қилиб беради.

Автор ўз қаҳрамонини оғир вазиятга, қийин шароитга олиб киради. Бундай вазият Самандар яратган янги БМП-11 станогининг тақдирини ҳал қилиш заминида вужудга келади. Бу ҳол қандай юз беради? Янги кашфиёт. Унинг иқтисодий самараси юқори. Ишлаб чиқаришнинг тўртта мураккаб технология жараёнини бир машинада бирлаштирадиган конструкцияни, яъни ҳар бир корхонани қуришни тўрт баробар арзонлаштирадиган станокнинг тенги жаҳонда йўқ. Бу станок ҳақли равишда республика мукофотига тақдим этилади, жаҳон кўргазмасига юборилади.

Ҳайҳот! Бу ихтиро бирдан «чиппак»ка чиқади. Инглизлар ишлаб чиқарган станокнинг самарадорлиги БМПдан бир ярим баробар ортиқ эканлиги маълум бўлиб қолади.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам шундай бўлса аҳвол ниҳоятда мушкул. Гап янги станок туфайли сарф қилинган 26 миллион сўм устидагина эмас, балки Самандарнинг кунларни тунларга улаб, ўн бир йил қилган оғир, қийин меҳнати, узоқ вақт изланишларнинг оқибати устида кетаётир. Ахир, унга у «қонини қуйган, иссиқ нафасини уфурган». Шу сабабдан ҳам БМП Самандар учун ҳаётининг мазмунидай, умрининг йўлдошидай, қадрдон фарзанддай азиз ва қимматлидир.

Умрининг қирчиллама даврини «мазмунсиз» якунланиши, пок-ҳалол, заҳматкаш конструктор-новатор учун ҳазилакам ишми? Ҳа, бунга чидаш қийин. Самандарни чуқур изтироб оламига олиб кирган нарса станок масаласигина эмас, балки жонини жабборга бериб, кўмаклашган атрофдаги одамларнинг муносабати бўлди. Станок ҳақидаги совуқ хабар уларнинг иккига — саragини саракка, пучагини пучакка ажратиб, қаҳрамонларнинг ички оламини очади-қўяди, ҳар бир характер мана менинг ҳақиқий юзимни кўринглар деб эълон қилгандай туюлади, айниқса кураш жараёнида бу нарса ойдинлашиб боради.

Режиссёр Ҳ. Аппонов ва театр коллективи авторнинг ғоясини чуқур таҳлил қилган ҳолда, станок учун олиб борилган курашни ифодалашга, унга муносабат туфайли келиб чиққан кескин конфликтни кўрсатишга, зиддиятларда персонажларнинг характери ва ички оламини очишга асосий диққат-эътиборини қаратиб тўғри иш қилганлар.

Спектаклнинг фазилати шундаки, ундаги кураш ўзининг ўткирлиги, кескинлиги ва мураккаблиги билан намоён бўлади. Бу кураш ўз гирдобига барча персонажларни тортади.

Самандар — З. Муҳаммаджоновнинг бирдан-бир нияти — станокни ҳимоя қилиш, уни такомиллаштириб рўёбга чиқариш, Ҳамдамов — М. Ориповчи, станокни йўққа чиқариб, шу йўл билан ўз рақибини обрўсизлантириш, унинг устидан маънавий ғалаба қозониш.

Самандар — З. Муҳаммаджонов икки томонлама эзилади. Биринчидан станокнинг «муваффақиятсиз»лиги орқали унга бўлган ғаразгўй Ҳамдамов, иғвогар Муллажонов (артист Т. Хонтўраев), мансабпараст Қобилжон (артист Э. Комилов)ларнинг ҳуружлари асабларини кемирса, иккинчидан халқ олдидаги бурчини «адо эта олмаганлиги» виждонини азоблайди. З. Муҳаммаджонов қаҳрамон онгидаги товланишларни, чуқур ички дардларни, воқеалар оқимининг таъсири билан бир вазиятдан иккинчи вазиятга ўтиш моментларини маҳорат билан ижро этган.

З. Муҳаммаджонов ўз қаҳрамонининг моҳиятини чуқур англаши туфайли, унинг фазилатларини ҳар томонлама очиб беришга сазовор бўлади. Самандар — З. Муҳаммаджоновни биз саҳнада ўйга кўмилган, ўз принципларини қаттиқ туриб ҳимоя қилган, инсонларга хос нуқсонларга ҳам йўл қўйган, дўстларига, қизига юмшоқ кўнгиллини, самимий ҳиссиётларини изҳор этган, Марям билан суҳбатда эса, ички туйғуларини оча билган ҳолларда кўрамиз.

Суяк-суягига, қон-қонига сингиб кетган одамийлик у кашф этган БМП станогининг моҳиятида ҳам ўзининг ёрқин аксини топган. Совет станогининг инглизларнинг шовқин-суронлик, ишчини тездан майиб қиладиган станогидан устун ва афзал эканлиги ҳам, унинг юксак инсонийлик характери билан белгиланарди.

Автор Самандардаги олижаноб фазилатларни Ҳамдамов характеридаги пасткашлик, ҳасадгўйлик, тубанликка қарши қўйиш билан драматургик конфликтни кучайтириб, ўстириб боради. Ҳамдамовни ҳозирги замондаги Ягонинг бир кўриниши деб аташ мумкин. Қўрқмаслик, иғвогарлик Ҳамдамовга йўлдош. У соғлом танага канадай ёпишади, ҳаёт ипларини каламушдай кемиради. Ҳамдамов худди шундай. У асабларни ожизлантириб, ишдан чиқариш, онгни туманлаштириш, ижодий меҳнатдан бездириш билан роҳатланадиган маҳлуқ. Ҳамдамовлар қудратли жамиятимиз — боғу-гулистонимизда пайдо бўлиб қолган чирмовиқ ўтлар (зарпечаклар) бўлиб, уларни таг-томиридан юлиб ташлаш билан қутилиш мумкин.

Ҳамдамовларнинг зарарли томони яна шундаки, уларни фош қилиш, жавобгарликка тортиш қийин. Чунки улар усталик билан ниқобланиб ўзларини халқпарвар, давлат манфаатларини кўзлайдиган, ишда тежамкорлик учун курашадиган қилиб кўрсатадилар. Истеъдодли артист М. Орипов саҳнада Ҳамдамовнинг туб, жирканч башарасини очиб бериб, унга томошабиннинг нафратини қўзғата олиши билан муваффақиятга эришади. У тўқиган ўргимчак уясига илинган Муллажонов ва Қобилжонларнинг аянчли тақдирларини бўрттириб кўрсатишда артистлар Т. Хонтўраев, Э. Комиловларнинг хизматлари ҳам кам бўлмади.

Адашиб-адашиб ўзининг тўғри — бахт йўлини топиб олган Нафисага Р. Аҳмедова жило берolди. М. Умархўжаев — Зокир акани, Э. Маликбоева — Марямни ўз санъатлари билан янада жонлантирадилар.

Р. Авазов — Садрдаги вафодорликни, Т. Каримов — Хачатуровдаги салобатни, босиқликни бера олганликларини айтмасдан ўта олмаймиз.

Режиссёр Ҳ. Аппоновнинг пьесадаги яхлит мазмунни саҳнада очишда, асар ғоясини талқин қилиб, уни томошабинга етказишда катта хизмат қилганлигини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардик.

Лекин асардаги қисқартирилган баъзи моментлар кўнгилдагидек оқибатга олиб келмаган. Марям Самандарни севгани ҳолда 13 йил давомида ундан қочиб юриш сабаблари етарли асослаб берилмаган. Спектаклнинг охирги кўринишида Нафиса отасининг иши билан Москвага кетади, у ерда нима иш қилганлиги қоронғу бўлиб қолади. Бу режиссёрнингина эмас, балки драматургнинг ҳам йўл қўйган нуқсонидир. Автор режиссёрга исбот қилувчи материал топиб бермаган.

Театр коллективи «Самандар» спектакли билан СССРнинг олтин тўйига муносиб тўёна тайёрлаганлиги томошабинларини хушнуд этди.

Ҳафиз АБДУСАМАТОВ.

УЛУҒ ВЕНГЕР ШОИРИ

ШАНДОР ПЕТЕФИНИНГ ТУҒИЛГАНИГА 150 ЙИЛ ТЎЛДИ

✦ ✦

Шандор Петефи бамисоли чақмоқдай яшаб ўтган. Лекин чақмоқ ва Петефи ўртасидаги ўхшашлик фақат ташқи кўринишга эга. У бор-йўғи 26 йил умр кўрган. 21 ёшидан ёза бошлаган. Атиги беш йилгина ижод қилган. Лекин мана шу беш йил ичида яратган асарлари билан Ш. Петефи жаҳон шеъриятининг кўкида юлдуздай абадий чарақлаб қолди.

Петефи ёрқин шахсияти ва бениҳоя ёрқин шеърияти билан ўз замонасининг улуғ кишиларини ҳам, ундан кейинги авлодларни ҳам доимо ҳайратга солиб келди.

Петефининг улуғ замондоши, немис шоири Генрих Гейне унинг шеъриятини ғоят юксак баҳолаб: «Петефига фақат Бернс ва Беранжеларнигина тенглаштириш мумкин» деган эди. А. В. Луначарский Шандор Петефининг рус тилида 1925 йилда нашр этилган «Танланган асарлар»ига ёзган сўз бошисида бу ажойиб венгер шоирини қуйидагича таърифлайди:

«Шандор Петефи бутун Европа поэзиясидаги энг ёрқин сиймолардан бири ҳисобланади. У, худди бизнинг Лермонтов сингари, 26 ёшида ҳалок бўлди. Бироқ ўз аҳамияти жиҳатидан бизнинг адабиётда Пушкин қандай роль ўйнаган бўлса, Петефи ҳам бой венгер адабиётида худди шундай ўрин тутади. Петефи ўз адабиётининг ҳеч шак-шубҳасиз чўққисидир».

Петефининг асли фамилияси Петрович, славян наслидан чиққан. Лекин отаси тамоман мадьярлашиб кетган ва фақат венгер тилида гапирган. Онаси эса соф славянка эди. Шандор 1823 йилда кенг чўл бағридаги Кинг-Куншак қишлоғида ўрта ҳол савдогар деҳқон оиласида туғилган. Дастлаб латин мактабида, сўнг руҳонийлар қўлида тарбия кўрган. Унинг қобилиятли эканини сезган руҳоний отасига Шандорни гимназияда ўқитишни маслаҳат берган. Лекин гимназиядаги тартиблар ва дворян болаларининг уни «мужик боласи» деб масхара қилишлари суягидан ўтиб кетиб, у ердан кетиб қолган.

Юксак қобилиятли Шандор билан қассоб отасининг муросаси борган сари чигаллашиб қолаверганлиги сабабли у доимо кўз очган даргоҳидан бош олиб кетишнинг пайида юрган. Аскарликка кетмоқчи бўлиб турганида отаси уни яна гимназияга топширган.

Сув тошқини сабабли Шандорлар оиласи бор бисотидан ажралиб қолади ва қассоб савдогар ота кўз очиб юмгунча камбағал деҳқонга айланади. Шу воқеадан кейин уларнинг тортмаган азоби қолмаган. Бўлажак шоирнинг ўзи муҳтожлик орқасида тағин шаҳар театрига илашади ва отаси ундан тамомила юз ўгиради. Театрда ҳам у аянчли яшайди. Вазифаси — театрга келган аслзодаларни қўлида фонус тутиб, Пешт шаҳрининг қоронғу кўчаларидан уйигача кузатиб қўйиш эди. Тирикчилиги кечмаганидан Шандор аскарликка ўтиб кетади. Лекин у ерда ҳам кўнгилсиз вазифага дуч келади: казарма ҳовлисини супиради. Касаллиги сабабли у ердан ҳам ҳайдалади. Лекин бу пайтда у тарих, табиатшунослик, фалсафа каби илмлар билан ниҳоятда қизиқиб, тинимсиз шуғулланади. Итальян, латин тилларини ўрганади. Шундай қилиб оддий деҳқон боласи ўз даврининг илғор фикрли, юксак маданий савияли намояндалари қаторига қўшилади. Бу даврда унинг шеърлари қўлёзма ҳолида Венгрияда тарқала бошлаган эди.

Петефи муҳтожликдан ниҳоятда қийналиб охирги умид илинжлари билан шеърлар дафтарини таниқли шоир Верешмартга олиб келади. Верешмарт унинг шеърларидан ниҳоятда завқланиб кетиб, нашриётга тавсия қилади. 1844 йилда Петефининг илк шеърлар тўплами босилиб чиққан ва бирдан шон-шуҳрат қозониб кетган. Ҳаётини ҳам ўнглаб олади. 23 ёшида гўзал қиз Юлияга уйланади. Унинг Юлияга бағишлаб ёзган шеърлари севги лирикасининг дурдоналаридан ҳисобланади.

Петефини айниқса оддий меҳнаткаш халқ жуда севар эди. Чунки унинг қувноқ, хушчақчақ, чуқур юмор ва халқчил қочириқлар билан бой қўшиқларида, севги лирикасида, Ватан табиатини куйловчи шеърларида, ижодининг чуқур революцион ватанпарварлик руҳида оддий одамлар ўзининг энг эзгу-кечинмаларини, тақдирини, ўз қалбининг ифодасини топган эди. Петефи чуқур халқчил шоир эди.

Петефи энг аввало озодлик куйчиси эди. Унинг шеърлари жўшқин революцион руҳ билан суғорилган. «Подшоларни осайлик» шеъри халқ орасида кенг тарқалиб кетган. У миллий гимн яратди, Петефи қаламидан туғилган венгерча марсельеза бутун мамлакатнинг севган қўшиғи бўлиб қолган эди.

Петефи фақат шеърлари билангина эмас, балки ажойиб поэмалари, деҳқонлар ҳаётидан ёзган қиссалари ва драмалари билан ҳам венгер адабиётини бойитди. У Гейне, Матисон, Беранже, Шелли ва Шекспир асарларини ўз она тилига юксак маҳорат билан таржима қилган ва венгерларнинг маънавий мулкига айлантирган эди.

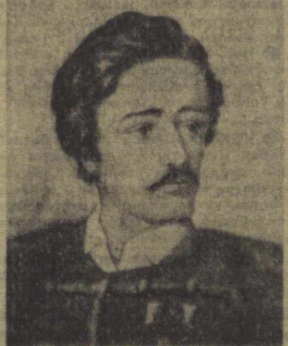

Шандор Петефи амалий иш билан яшашни севган, жўшқин, тиниб-тинчимас инсон эди. У фақат қўшиқларида озодликни куйлаб қолмади, балки зарур пайтда ҳатто бахтли ҳаётидан, гўзал Юлиядан, эндигина туғилган фарзандидан ҳам кечиб жангга отланди. Петефи 1849 йилда Венгрияга бостириб кирган рус подшоси армияси билан бўлган жангда мардларча ҳалок бўлди. Петефи халқ озодлиги учун матонатли курашган, ҳар қандай азоб-уқубатларга бардош берган, руҳининг соғломлигини сақлаб кола олган ажойиб инсондир. У қанчалик қийинчиликларни кўрмасин, қалби шодиёна қўшиқларга мойил эди. Шу туфайли ҳам Шандор Петефи дейилганда жаҳон шеъриятидаги энг хушчақчақ, руҳан соғлом қўшиқчи кўз олдимизга келади.

Шандор Петефи асарлари жаҳонга кенг тарқалган. Унинг асарларини совет ўқувчилари ҳам севади. Абадий барҳаёт шоир, озодлик, ёшлик ва муҳаббат куйчиси Петефининг 150 йиллигини бутун дунё прогрессив жамоатчилиги қаторида совет кишилари ҳам қизғин нишонламоқдалар.

ХIХ АСР ШОИРЛАРИГА

Шандор ПЕТЕФИ.

Беқарор дунёда кўнгил хуши-чун,
Куйлайверма шоир, беҳуда асло.
Қўлга олганингда муқаддас созни
Жанговарлик руҳин дилга қилгин жо!
Агар ўз шодлигу ўз дардларингни
Куйлашгина бўлса фақат ниятинг,
Нега керак булғаш муқаддас созни,
Нега керак сенинг ижодиятинг!
Олов пуркаб турган жазирамада
Ўт кечиб, сув кечиб бир вақтлар Исо
Халқни бошлагандек машъала томон...
Ҳамон бизлар шундай ташна, бедаво.
Энди шоир ўзи машъала бўлиб
Халқини бошласин саҳролараро.
Етказсин у янги Қуддус шарифга
Шундай амир қилмиш шоирга худо.
Агарда ҳақиқий шоир бўлсанг сен,
Халқ билан бирга кеч ўт-у сув келса!
Минг лаънатлар бўлсин байроқни ташлаб
Кимки ўз халқига хиёнат қилса!
Сафдан қолганларга лаънатлар бўлсин,
Танбал, қўрқоқларга бўлсин минг лаънат —
Кимки ўз жонининг ҳузурин ўйлаб
Соя-салқин жойни изласа фақат.
Агар пайғамбарлар — бизлар истаган

Ер куррасин сўнгги манзили томон
Мана етиб келдик, сафаримиз ҳам
Тугади десалар, барчаси ёлғон!
Яна такрорлайман — ҳаммаси ёлғон —
Ҳали саҳроларда ташна, бемадор
Беҳисоб одамлар дайдиб юргани
Наҳот, кўриб туриб айласак инкор!
Қачонки одамлар истаганлари
Бахту саодатдан бўлса баҳраманд,
Агар насиб бўлса улар жамолин
Бир дастурхон узра кўрмаклик хурсанд,
Қуёш нури тушиб ҳар хонадонга
Фикру дилимизни равшанроқ кўрсак,
Шунда етдик десак бўлар манзилга,
Шунда бўлар сафар тугади десак.
То етгунга қадар ўша кунларга
Бўлмагай бизларда заррача ором.
Бу кураш, бу жанглар тириклигимизда
Қила олмаса ҳам орзуни инъом,
Майин нафасидан лекин ўлимнинг
Кўзлар юмилганда, ясаб гулчамбар
Авлодлар шу ерга илтифот билан
Бизни кузатиши аммо муқаррар.

ШУКРУЛЛО таржимаси.

ВАТАНДА

Бор қудрати ила нур тўкар офтоб,
Сендадир кўзларни алдаган сароб,
Олтин буғдойзорли даштим, масканим,
Яна келдим сенга, Она-Ватаним.
Мен бунда тераклар остидан беҳол,
Боқардим турналар учишига лол.
Римча беш рақами шаклига кириб,
Жанубга учарди улар қийқириб.
Ушал тонг уйимни тарк этдим охир,
«Хайр» сўзин айтмоқ қанчалар оғир!
Онамнинг фотиҳа, дуоларини
Шамол юлқиб кетди бари-барини.
Йил туғилиб олға чопади тинмай
Шундай ҳалок бўлар йиллар пайдар-пай.
Беқарор омаднинг аравасида
Бу оламни кезиб чиқдим бир пасда.
Ҳаёт мактаби бу — илоҳий дунё,

Манглай терим унга ҳарорат, зиё.
Айландим мен уни гўё саҳрода,
Тиканли, чағир тош йўлда, афтода.
У менга аёндир ҳаммадан кўпроқ,
Аччиқ тажрибалар орттирдим, ўртоқ.
Явшон аралашган май шаробидан
Аллақачон тўйган юрагим обдан.
Лекин ҳамма қайғу, бало-ю офат,
Даф бўлур шубҳасиз ҳасрат, надомат,
Ҳузурингга келдим, дилда шу тилак:
Севинч ёшим барин ювмоғи керак.
Энг гўзал ўлка бу — гапнинг сираси —
Или бор онам шунда тутган сийнасин.
Қуёшда уйғониб меҳр ва ихлос,
Табассум қилмоқда оналарга хос.

Қамчибек КЕНЖА таржимаси.

САВИЧЕВЛАР БАРҲАЁТ

Кишиларнинг фожиасига ва мардлигига ёдгорлик сифатида сақланиб қолган жойлар планетамизда жуда кўп. Вайрон бўлган ва қайтадан тикланган Сталинград, ўлим лагери Бухенвальд билан ёнма-ён турган мўъжазгина немис шаҳри Веймар, Хиросима, Ленинград... Ҳа, бунақанги жойлар оз эмас.

Ўтган уруш Ленинградда инсоннинг мардлиги ва улуғворлигини акс эттирувчи кўпгина ёдгорликлар қолдирди. Шулар орасида ленинградлик 12 яшар Таня Савичева ёзиб қолдирган кундалик ҳам бор. Эҳтимол, бу жаҳондаги энг камсўзли ва энг ҳаяжонлантирувчи кундаликдир.

Мана унда ёзилган сўзлар: **«Женя 28 декабрь эрталаб соат 12.30 да ўлди. 1941 йил».**

«Бувим 25 январь кундузи соат 3 да ўлди. 1942 йил».

«Лека 17 март эрталаб соат 5 да ўлди. 1942 йил».

«Вася амаки 13 апрель кечаси соат 2 да ўлди. 1942 йил».

«Лёша амаки 10 май кундузи соат 4 да. 1942 йил».

«Онам 13 май эрталаб соат 7.30 да. 1942 йил».

Ниҳоят сўнгги ёзув—фожиали якун: **«Савичевлар ўлди. Ҳаммаси ўлди. Фақат Таня қолди».**

Бу кундаликнинг бир неча бор катталаштирилган фотонусхаси Пискарев ёдгорлик қабристонидаги музейга қўйилган. Мен у ерда бир неча бор бўлганман. Мен музей витринасидаги **«Ҳаммаси ўлди. Фақат Таня қолди»** деган даҳшатли сўзларни қайта-қайта ўқиб, узоқ туриб қолган кишиларнинг изтиробли чеҳраларини ҳеч қачон унута олмайман.

Лекин мен мақоламга «Савичевлар барҳаёт!» деб сарлавҳа қўйдим. Нима бу — кундалик билан баҳслашишми? Нима гап ўзи?

Баъзан шундай бўлади, қандайдир факт ёки фамилия журналистнинг ён дафтарига ёзилиб қоладию, унга ором бермайди, изланишга, ўйлашга мажбур этади. Мана бир йил бўляптики, мен Савичевлар оиласи билан боғлиқ бўлган материаллар устида бош қотиряпман.

Ҳаммаси тасодифдан бошланди. Ленинграддаги тарих музейида тўсатдан Нина Николаевна Савичева деган номни эшитиб қолдим.

— Савичева? — сўрадим шошиб, — Савичевлар фамилиядошими?

— Йўқ, фамилиядошимас, — дейишди, — бу Танянинг туғишган опаси. Таня ўз кундалигини унинг дафтарига ёзиб борган. Дарвоқе, кундаликни ҳам Нина Николаевнанинг ўзи топган. Агар хоҳласангиз, у билан учрашишингиз мумкин, Нина Ленинградда яшаяпти...

Дарҳол «Теплоэлектропроект» институтига чопдим. Инженер Нина Николаевна Савичева-Павлова шу ерда ишларкан. У ҳақда радио орқали эшиттириш берилди. Савичевлар оиласини билувчи кишилардан кўплаб хатлар олдим. Ўнлаб кишилар билан учрашдим. Ушбу мақола — ана шу изланишларнинг, суҳбатларнинг ўзига хос якунидир...

Савичевлар оиласи Васильевский оролида, Невани кузатиб турган Сфинкс ҳайкали ёнгинасида, 2-линия, 13 уйда туришарди. Оила каттагина эди. Николай Родионович Савичев асли новвой бўлиб, 1936 йили вафот этгач, оилани Мария Игнатьевна тебрата бошлади. У Нева проспектидаги модалар ательесида энг яхши тикувчилардан бири эди. Уларнинг бешта фарзандлари бор эди. Леонид (оилада уни Лека деб аташарди), Женя, Нина, Михаил ва кенжа қизлари Таня уруш бошланганида 11 ёшда эди. Кекса бувилари ва иккита амакилари Лёша билан Вася ҳам уларникида яшарди.

«Таня жуда шўх, қувноқ қиз эди, — дея ҳикоя қилади у билан бир партада ўтирган Танянинг ажралмас ўртоғи Татьяна Орлинская (Татьяна Васильевна ҳозир Ленинградда медицина ходими бўлиб ишлаётир). — Уруш бошланиб қолди. Мен 1942 йилнинг январида Таня билан бўлган учрашувимни сира унутмайман. Таня бувиси вафот этганини айтди. Биз уларнинг уйига келдик. Улар ошхонада яшашарди. Бошқа хоналар музлаб қолган. Ўшанда энг оғир дамлар, очлик ва қаҳратон совуқ ҳукм сурарди».

Ноябрь, декабрь, январь, февраль ойлари чиндан ҳам 900 кун давом этган Ленинград қамали тарихида энг оғир ойлар эди. Қиш ҳаддан ташқари совуқ, шаҳарда ёқилғи йўқ, электр энергияси етишмасди. Транспорт тўхтаб қолган, кишилар ишга пиёда бориб, пиёда қайтишарди. Фашистлар айни шу пайтларда ишчилар районларини зўр бериб тўпга тутишарди. Аммо совуқдан ҳам, снарядлардан ҳам очлик даҳшатли эди. Ноябрь ойида нон тарқатиш нормаси қисқартирилди. Ладога кўли орқали муз устидан «ҳаёт йўли» очилгач, мамлакат Ленинградга озиқ-овқатдан ёрдам бера бошлади, нон нормаси ошди. Шунга қарамай, очлик ва ўлим кўпчилик ленинградликларнинг эшигини пойлаб турарди.

Таня Савичева худди ана шу пайтларда ўз кундалигини ёзган эди. Унинг кундалиги узоқ вақтгача ёлғиз ҳужжат эди. Бу оилага оид кўпгина ҳужжатлар йўқолган деб ҳисобланарди. Яқинда фотосуратлар ва уй дафтари топилди. Расмда Таня амакисининг қизи билан турибди. Бошқа бир суратда эса (буниси Орлинскаяларникида сақланади) Танянинг пионерга ўтганидан сўнгги дамлар тасвирланган. У қувноқ, бўйнида қизил галстук... Қалин, эзғиланган дафтарда эса 2-линиядаги 13 уйда яшовчиларнинг рўйхати сақланиб қолган. Уруш ва қамалдан кейин бу китобда ёзилган кишиларнинг жуда озчилиги тирик қолди.

Савичевларнинг катта оиласидан икки киши ҳаёт. Танянинг кундалигида Михаил билан Нинанинг номлари йўқ.

Михаилни — Танянинг туғишган акасини қидира бошладим. Ленинграддан 140 километр нарида Сланци деган шахтёрлар шаҳри бор. Район алоқа узели. Мана, цехлардан бирининг бошлиғи Михаил Николаевич Савичевнинг хонаси.

Михаил Танядан 7 ёш катта эди. Уруш бошланишидан олдин у дам олиш учун шаҳар ташқарисига чиқиб кетган эди. Бир неча ҳафтадан кейин у партизанлар отряди составида Кингисепп, Осьмин, Гдов районларида жанг олиб борди.

— Ўша жойлар ҳали ҳам ёдингиздан кўтарилмаган эканда, Михаил Николаевич?

— Ҳа, у ерлар менинг хотирамда абадий қолди. Қирқ учинчи йили жангларнинг бирида ярадор бўлдим. Бир йилгача юролмадим. Тузалганимдан кейин қариндошларим ҳақида эшитиб, Ленинградга бордим. Лекин ўша воқеадан кейин у ерда яшай олмадим. Сланцига қайтиб келдим. Шу ерда уйландим. Ўғлим катта бўлиб қолди. Кончилик институтини тугатди — ҳозир инженер. Мана шундай яшаяпмиз. Баъзан Ленинградга, синглим Ниналарникига меҳмон бўлиб бориб тураман. Васильевскийга чиқиб турамиз, ўтган кунларни хотирлаймиз.

Танянинг иккинчи опаси Нина Савичева Васильевский оролидан 1941 йилнинг охирида кетган эди.

— Мен ўшанда заводда ишлар эдим, — дея хотирлайди Нина. — Қамал пайтида кўпчилик ленинградликлар сингари мен ҳам заводнинг ўзида яшардим. Ладога кўли орқали муз йўли очилгач, мени завод билан бирга бошқа ёққа кўчиришди. Қирқ бешинчи йилдагина мен Ленинградга қайтиб келдим. Мен қариндошларим ҳақида ҳеч нарса билмасдим, уларни изладим. Тўсатдан бизнинг узоқ қариндошларимиздан бирининг уйидан ўзимнинг урушгача тутиб юрган ёзув дафтаримни топиб олдим. Таня ўша дафтарга кундалик ёзиб борган экан. Уни ўқиб энди ахтарадиган ҳеч кимим йўқлигини тушундим...

Ленинградлик ўқувчи қизнинг кундалиги бугунги кунда бизнинг мамлакатимиздан ташқарида ҳам миллионлаб кишиларга маълум. Уни мункайиб қолган уруш ветеранлари ҳам, снарядлар чийиллашини умрида эшитмаган ёшлар ҳам, танасининг ранги турлича бўлган кишилар, ишчилар, деҳқонлар, йирик сиёсий арбоблар ҳам ўқимоқда.

...Планетамизда кишиларнинг фожиасини ва мардлигини эслатувчи жойлар кўп. Шундай жойларга бориб қолсанг, «ҳаёт» ва «ўлим» тушунчаларининг маъносини жуда яхши англаб оласан. Шунда ҳаёт нақадар катта бойлик эканини ҳис этасан ва кишиларга меҳрибонроқ бўлиб қоласан. Шундан кейин «тинчлик» сўзининг қадрига ета бошлайсан.

М. ПЕТРОВА, (АПН).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.45—ТОШКЕНТ. 10.50 — Қўғирчоқ фильм. 11.00 — Яшна, гўзал арчажон. 11.40 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 3-серияси). 12.30 — МОСКВА. 17.50 — ТОШКЕНТ. 17.55 — **Янги йилнинг эртаги** (қўғирчоқ фильм). 18.10 — «Юлдузча». 18.50 — Ўн минут музика. 19.00 — «Шарқ юлдузи» журнали саҳифаларида. 21.00 — Ёш ижрочилар концерти. 22.00—МОСКВА. 22.30 — ТОШКЕНТ. «Беш йилликнинг учинчи йили». 23.00 — **Қадаҳлар жаранги, дўстлар гурунги** (телеминиатюралар). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.50 —МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Здоровье». 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 20.00 — «Шаҳар ўзи ҳақида ҳикоя қилади» (телефильм). 20.45 — **«Дербент» танкери** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 3/I да **Севилья сартароши** (кундузи), **Спартак** (кечқурун). 4/I да **Доктор Айболит** (кундузи), **Тонг олдидан** (кечқурун). 5/I да **Дон Кихот** (кундузи), **Марварид изловчилар** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/I да **Алишер Навоий** (кундузи), **Табассум ўғрилари** (кечқурун). 4/I да **Олтин девор** (кундузи), **Инқилоб тонги** (кечқурун). 5/I да **Афсона яратган қиз** (кундузи), **Тарих тилга кирди** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 3/I да **Навоий Астрободда** (кундузи), **Жумагул** (кечқурун). 4/I да **Менинг жаннатим** (кундузи) **Жон қизлар** (кечқурун, билетлар сотилган). 5/I да **Ҳалима** (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/I да **Садоқат** (кундузи), **Беш кунлик куёв** (кечқурун). 4/I да **Ойдин** (кундуз ва кечқурун). 5/I да **Садоқат** (кундузи), **Трибунал** (кечқурун).

КИНО

Пеппи така-тука мамлакатида— «ЎЗБЕКИСТОН» (тоқ соатларда).

Кутамиз сени, йигит — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, эрталаб соат 11.20, кундуз 1, 2.40, 4.30, кеч 6.20 минутларда ва 8 да). «КЎКЧА» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Адашганлар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Танҳо ўзинг — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 12.30, 2, 3.50 кеч 6.30, 8, ва 9.15 минутларда), «МОСКВА» (кундуз соат 12, 2, 4, 5.40, кеч 7.20 минутлар ва 9 да).

Ҳур қизлар (2 серия, эрталаб соат 11, кундуз 2.15 ва 5.15 минутларда). **Поезд шарққа боради** (кундуз соат 1.40, 4, кеч 6 ва 7.40 минутларда) — «ДРУЖБА».

Сизнинг турар жойингиз — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5, кеч 7 ва 9 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

3, 4 ЯНВАРЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: КАМТАР ОТАБОЕВ, ҚУВОНДИҚ ИСКАНДАРОВ, ЖУМАНАЗАР БЕКЖОНОВ, ВИЛОЯТ ОҚИЛОВА.

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Шерали ЖЎРАЕВ, Хосият УСМОНОВА, Ойша Раҳмонова, Абулқосим ТЎЙЧИЕВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Музика раҳбари — Салоҳиддин ТУХТАСИНОВ.

Программани — ҒУЛОМ ТОЖИ АЪЛОЕВ олиб боради.

Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

БУТУНИТТИФОҚ ҚОРАКЎЛЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

1973 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

қатнаб ўқишга: тери технологияси;

қатнаб ва сиртдан ўқишга: ўсимликшунослик, хусусий зоотехния (сиртқида 2 ўрин);

сиртдан ўқишга, акушерлик ва сунъий урчитиш.

Аризалар — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Ҳужжатлар: Самарқанд шаҳар, К. Маркс кўчаси, 47- уй (телефон 3-03-52) га юборилсин.

Ўзбекистон ССР Госстройининг

ШАҲАРЛАР ҚУРИШ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

районларни планировка қилиш ва жойлаштириш бўлимининг раҳбари (фан доктори ёки кандидати);

сектор раҳбарлари: уй-жой қурилиши, маданий-маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари, шаҳар муҳитини соғломлаштириш, қурилиш объектларини лойиҳалашнинг автоматлаштирилган системаси (АСПОС — «шаҳар» подсистемаси), шаҳарларни инженерлик жиҳозлари билан ускуналаш, шовқиндан ҳимоя қилиш ва акустика (фан докторлари ёки кандидатлари);

қуйидаги мутахассисликлар бўйича катта ва кичик илмий ходимлар: районларни планировка қилиш, шаҳарлар қуриш, архитектура, инженер-иқтисодчилар, инженерлик ускуналари, шаҳарларнинг транспорт схемаси, ташқи транспорт, тупроқлар механикаси, инженерлик геологияси, қурилиш объектларини лойиҳалашнинг математик методлари ва автоматлаштирилган системаси, шаҳарларни шовқиндан ҳимоя қилиш.

Конкурс муддати — 1973 йил 21 январгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адрес бўйича юборилсин: Тошкент шаҳар, ГСП, Навоий кўчаси, 18-уй.

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ДИРЕКЦИЯСИ ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИДА ИШЛАШ УЧУН

17 дан 25 ёшгача бўлган бадиий ҳаваскор ашулачи, раққоса, лапарчи, созанда йигит ва қизларга

КОНКУРС — ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс 3 январдан 3 февралгача ўтказилади.

Справка учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 10- уй, (телефон 33-67-90), кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

ГЕОГРАФИЯ БЎЛИМИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Катта илмий ходим: СССР иқтисодий географияси (картограф).

кичик илмий ходимлар: картография (2 ўрин).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳар, ГСП, Гоголь кўчаси, 70-уй, 2-қават, 92-хона, телефонлар: 33-17-11, 33-35-30.

СССР ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ МАКТАБЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

СССР Ички ишлар министрлигининг Рязань шаҳридаги олий мактабига,

СССР Ички ишлар министрлигининг Тошкентдаги олий мактабига,

СССР Ички ишлар министрлигининг Барнаул, Владимир, Тошкент ва Уфадаги ўрта мактабларига ўқувчилар

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

СССР Ички ишлар министрлигининг олий мактабларида ўқиш муддати **4 йил,** ўрта мактабларида ўқиш муддати **2 йил.**

Мактабларни тугатиб чиққанларга «лейтенант» унвони ва юрист дипломи берилади.

Юқорида кўрсатиб ўтилган мактабларга ёши 30 гача бўлган, ҳарбий хизмат бурчини ўтаб келган, тўлиқ ўрта маълумотга эга бўлган ва соғлиғи жиҳатидан Ички ишлар министрлиги кадрларида хизмат қилишга яроқли бўлган йигитлар қабул қилинади.

Ўқишга кириш ва ҳужжатларни расмийлаштириш масалалари бўйича қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент-5. Куйбишев шоссеси, 25-уй, 249-хона, кадрлар бўлими.

В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари, ҳамда журналистика факультети коллективи, шу факультет деканининг ўринбосари А. А. Сайфуддиновга онаси

Зайнаб РАҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Планетамиз ХАБАРЛАРИ

МУСТАҲКАМ ҲАМКОРЛИК

БЕЛГРАД, 2 январь, (ТАСС). Югославияда чиқадиган «Привредни преглед» экономика газетасининг январь ойи биринчи сонида эълон қилинган мақола совет халқининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йили мобайнида эришган катта-катта муваффақиятларига бағишланди. Совет Иттифоқи, деб ёзади газета, миллий даромадни ўстириш суръатлари бўйича ривожланган капиталистик мамлакатлардан анча ўзиб кетди.

Газета СССР халқ хўжалиги ҳамма соҳалари муваффақиятли ривожланганлигини кўпдан-кўп рақамли материал асосида кўрсатиб берган. «Моддий маблағ ва куч-қувватларининг йиғилиши, совет халқларининг бир-бирларига кўмаги барча иттифоқдош республикаларда юксак даражада ривож топган саноат яратилишига ёрдам берди», — деб ёзади «Привредни преглед». Замонавий техника ишлаб чиқаришнинг тез ўсиши, энергетиканинг ривожланиши совет халқ хўжалиги ҳамма соҳалари моддий-техника базасини улкан кўламда янгилашга, меҳнат унумдорлигининг муттасил оширилишига эришишга имкон берди.

«Югославия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий муносабатлар, — деб давом қилади «Привредни преглед», — ҳар томонлама ривожланиб бормоқда.

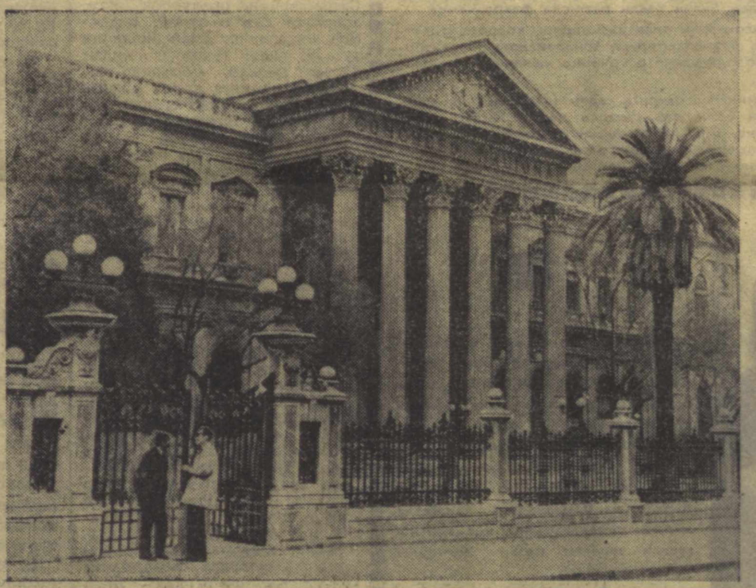

ЧИЛИ. Республика пойтахти Сантьяго шаҳридаги Миллий конгресс биноси.

Пренса Латина—ТАСС фотоси.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

ИХЛОСМАНДЛАР

М. Горький бульваридаги уйни будапештликларнинг ҳаммаси яхши билади. Венгер-совет дўстлиги Жамияти шу ерда жойлашган. Бу ерда мен бундан бир неча йил илгари бўлган эдим. Сайёҳлар группасининг таржимони ўшанда бу оқшом сизларга менинг керагим бўлмаса керак деган эди... Биз аввал ҳайрон бўлдик: бизларнинг биронтамиз ҳам венгерчани билмаймиз-ку. Таржимонсиз қандай гаплашар эканмиз?

Дўстлик Уйига келганимизда ҳаммаси равшан бўлди-қўйди: бизларни рус тили ихлосмандлари кутиб олишди. Йиғилганлар анча эди— ишчилар, хизматчилар, инженерлар, уй бекалари, гимназистлар бор эди. Улар бизларни ғоятда хурсандчилик билан кутиб олишди.

— Салом! Хуш келибсизлар!— дея бизни табриклашди рус тилида.

Улар бизларни ўриндиқларга ўтқазишди. Қизгин суҳбатлар бошланиб кетди. Бу ўзига хос учрашувда сўзлашиш мушкул бўлганича йўқ. Улар бемалол гаплашишарди. Улардан бири гимназист — Шандор Варга ўзининг билими, совет адабиётини яхши билиши билан мени мафтун этди.

Мен Шандордан унинг келажакдаги планларини сўрадим. У гимназияни тамомлаганимдан кейин ўқимоқчиман. Совет Иттифоқида ўқишни хоҳлардим,— деди.

Яқинда мен ўша М. Горький бульваридаги Уйда бўлиб жамият секретари Габор Регёш билан суҳбатлашдим.

— Жамиятимиз фаолияти, —деди у.— Советлар мамлакати билан дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга қаратилган. Бу фахрли ва муҳим вазифа. Венгрия меҳнаткашлари совет дўстларининг ҳаёти, СССРнинг ютуқларига ғоятда қизиқмоқдалар. КПСС XXIV съезди қарорларининг бажарилишини катта қизиқиш билан кузатиб бормоқдалар.

Секретарь менга «Дўстлик йўлидан» номли китобчани кўрсатди. Китобча Жамиятнинг яқинда нишонланган 25 йиллигига бағишланган экан.

— Унда бизларнинг ишларимиз тўғрисида ёзилган хабарларни ўқийсиз,— деди Г. Регёш. Айтиш керакки, дўстлигимизни Жамият яратганича йўқ, аксинча дўстлигимиз буни ташкил этишимизга хизмат қилди. Россия билан Венгриянинг революцион ишчилар синфи Советлар ҳокимиятини тузиш йилларида мустаҳкам алоқа боғлаганлар. Юзларча венгерлар ўша пайтларда большевиклар ёнини олиб интервентларга қарши курашиб, ўзларининг интернационал бурчларини садоқат билан бажарганлар. Улардан кўпчилиги кейинчалик 1919 йили Венгрия совет республикасининг ғалабаси учун курашдилар. Ветеранлардан айримлари бизларнинг Жамиятимизни ташкил этишда иштирок этишди.

Ҳозир Жамиятнинг 750 та коллектив аъзоси бор,— дейди Г. Регёш. Орамизда ўнларча минг активистлар бор. Биз СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллик юбилейига бағишланган тадбирлар программасига катта аҳамият бердик. Кенг ва атрофлича тузилган программада вистакалар ташкил этилди, лекция ва конкурслар ўтказилди.

М. ЖИТОМИРСКИЙ, (АПН).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **ПАРИЖ.** Дастлабки маълумотларга кўра, янги йил байрамлари кунларида автомобиль ҳалокати натижасида Франция йўлларида 86 киши ўлган ва 590 киши ярадор бўлган.

● **НЬЮ-ЙОРК.** 1973 йил Қўшма Штатлар учун нарх-навонинг янада ўсиши, инфляция ва ишсизликнинг юксак даражада ошиши йили бўлади. Йиллик конференция қатнашчилари шундай хулосага келишди. Конференцияда Американинг йирик корпорациялари ва банклари манфаатларини ҳимоя қилувчи 10 та таниқли экономист қатнашмоқда. Конференция эълон қилган маълумотларга биноан, истеъмол товарларининг нархи ўтган йилдагига нисбатан ҳам янада юксак суръатлар билан ўсади.

Лекин экономистлар Американинг йирик концернлари янги йилда янги, рекорд фойда олишларини башорат қилмоқдалар.

● **ГАВАНА.** Куба Компартияси Марказий Комитетининг таклифига биноан Американинг таниқли жамоат арбоби, АҚШ Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Анжела Дэвис бу ерга келди.

● **НЬЮ-ЙОРК.** Ахборот агентликларининг хабар беришича, янги йил байрамлари вақтида АҚШнинг автомобил йўлларида ўлганларнинг умумий сони 380 кишига етган.

● **ҚОҲИРА.** Миср Араб Республикаси ҳарбий министри Аҳмад Исмоил Али ҳарбий академияни битириб чиқувчиларга мурожаат қилиб сўзлаган нутқида Миср қуролли кучларининг асосий вазифаси Исроил босиб олган араб территорияларини озод қилишдан иборат, деди.

У қуролли кучларнинг шахсий составини жанговар тайёргарликни такомиллаштиришни давом эттиришга даъват қилди.

СОФИЯНИНГ ЯНГИ ҲАЙВОНОТ БОҒИ

СОФИЯ, 2 январь. (ТАСС) Аҳолига кўп манзур бўлган София ҳайвонот боғи яқинда 80 йиллигини нишонлади. Ҳар йили уни 800 мингдан ошиқ киши келиб кўради.

Ҳозир ҳайвонот боғида 2 минг хил жонивор бор. Боғнинг ҳайвонлари доимо кўпайиб турибди. Энди ҳайвонот боғининг майдони торлик қилиб қолди. Софиянинг марказида уй-жой массивларининг орасида жойлашган ҳайвонот боғи ўз майдонини кенгайтира олмайди.

София шаҳар халқ кенгашининг ижроия комитети бошқа жойда янги ҳайвонот боғи қуриш тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳайвонот боғи Витоша тоғи этагидаги Симеоново қишлоғи яқинида 65 гектар чамаси майдонда жойлашади.

Қурилиш 1973 йилнинг биринчи кварталидан бошланади.

Янги ҳайвонот боғи ҳайвонлари кўм-кўк парк зонасида жойлашади. Сув қушлари учун бир неча сунъий кўл қурилади. Чангалзорлардан келтирилган меҳмонлар махсус биноларда жойлашади. Ҳайвонот боғида жами беш минг хил ҳайвон бўлади.

Ҳайвонот боғи айни маҳалда хилма-хил ва жуда кўп ўсимликлари бўлган кўркам ботаника боғи ҳам бўлади. Унинг территориясида соя-салқин хиёбонлари, болалар ўйнайдиган майдонлари, аттракционлари бор бўлган кенг хордиқ чиқариш зонаси вужудга келтириш режаланмоқда.

Янги ҳайвонот боғи оромгоҳ бўлишдан ташқари катта илмий-тадқиқот марказига ҳам айланади. Олимлар илмий-тадқиқотлар ўтказиш учун замонавий яхши базага эга бўладилар.

СПОРТ

ХАБАРЛАР

ХИЗМАТЛАРИГА ЯРАША

«Пахтакор» командамиз ўтган мавсумда мухлисларининг ишончини оқлади. Мамлакат футбол чемпионати «А» класс биринчи лига командалари орасида биринчи ўринни эгаллаб, кучлилар сафига — олий лигага чиқиш шарафига муяссар бўлди.

Командамизнинг ана шу муваффақиятига муносиб ҳисса қўшган футболчиларига мукофотлар топширилди. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети Футбол бошқармаси бошлиғининг ўринбосари В. Артемьев футболчиларимиздан Б. Абдураимов, В. Федоров, В. Штерн, Ю. Пшеничников, В. Варюхин, М. Ан, В. Кузьмин, Ю. Иванов, В. Хадзипанагис, Ю. Басов, А. Лисаковский ҳамда Б. Ишченкога чемпионатнинг кичик олтин медалларини тақиб қўйди ва СССР спорт комитетининг дипломларини тақдим этди.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер Д. Шегай, командамизнинг катта тренери, спорт мастери, Украина, Грузия ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер В. Соловьев, спорт мастери, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер Ҳ. Раҳматуллаев, спорт мастери, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер В. Каневскийларга ҳам комитетнинг диплом ва вимпеллари берилди. Команда администратори М. Барский, врач В. Чумаков, массажчи А. Климашкин эса фахрий дипломлар билан мукофотландилар.

«Пахтакор» командаси мавсумни яхши якунлагани учун Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЭНГ ЯХШИ ФУТБОЛЧИЛАР

Мамлакатимизда нашр этиладиган «Футбол-хоккей» ҳафталиги анъанавий савол-жавобларининг ўтган йилги натижалари кўриб чиқилди. Спорт журналистлари моҳир ўйинчиларнинг номларини таъкидлаганда, Москванинг «Спартак» командаси ўйинчиси Евгений Ловчев 1972 йилнинг энг яхши футболчиси деб тан олинди. Журналистлар унга шунчалик кўп овоз берганликлари совет футболининг бу жонкуяр ўйинчисига муносиб мақтов бўлди. Ловчев «Спартак»да ҳам, СССР терма командасида ҳам ҳимоя чизиғини маҳорат билан мустаҳкамлаб турди.

Иккинчи ўрин машҳур дарвозабон Евгений Рудаковга берилди. Киевнинг «Динамо» командаси ва СССР терма командасининг ишончли қалқони саналиб қолган бу ўйинчига мухлисларнинг меҳр қўйиб қолганича бор. Учинчи ўрин Тбилиси футбол клубининг ўйинчиси Муртаз Хурцилавага муносиб кўрилди.

Журналистлар энг яхши футболчилар қаторида тилга олган 35 ўйинчи орасида тошкентлик Б. Абдураимовнинг ҳам номи бор.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26
ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Б. 2.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.
Р. 01107.